

Decizii
ale Comisiei Naționale
a Pieței Financiare

2

Moody's a ridicat
perspectiva ratingului Moldovei
la "stabilă"

3

Cum se va comporta
leul față de valutele
de referință în anul 2017

5

Comisia Europeană a aprobat programul de asistență macrofinanciară pentru Moldova, în sumă de 100 mil. euro

Comisia Europeană a aprobat Programul de Asistență macrofinanciară (MFA) pentru Republica Moldova, în sumă totală de 100 mil. de euro. Potrivit agenției INFOTAG cu referire la un comunicat al Comisiei Europene, debursarea banilor va avea loc în trei tranșe, pe parcursul anilor 2017 și 2018.

Potrivit comunicatului, "mijloacele vor ajuta statul să finanțeze cheltuielile pe termen scurt".

MFA este un instrument al Uniunii Europene de susținere a țărilor din vecinătate pentru depășirea situațiilor de criză financiară. Asistența macrofinanciară prevede 40 mil. de euro sub formă de granturi și 60 mil. de euro – sub formă de credite pe termen mediu în condiții financiare avantajoase. Componenta nerambursabilă vine din bugetul UE, în timp ce creditul va fi încheiat pe piața de capital europeană.

Vicepreședintele Comisiei Europene, comisarul pentru moneda euro și dialogul social, Valdis Dombrovskis, responsabil de stabilitatea financiară, serviciile financiare și uniunea piețelor de capital, a spus că "asistența va ajuta Moldova să-și satisfacă cele mai stringente necesități și să-și stabilizeze economia".

"Suntem siguri că condițiile ce țin de finanțarea dată vor fi îndeplinite, iar aceasta va contribui la îmbunătățirea gestionării economice în țară și la stimularea reformelor vitale", a specificat Dombrovskis.

Comisarul european pentru afa-

ceri economice și financiare, impozitare și vamă, Pierre Moscovici, a declarat că "eforturile depuse de Republica Moldova în direcția aplicării unor politici orientate spre stabilitate și a soluționării unor vulnerabilități de lungă durată trebuie să fie susținute".

"Comisia oferă un sprijin suplimentar pentru această țară, contribuind astfel la menținerea stabilității macroeconomice, la îmbunătățirea guvernării și la realizarea unei creșteri economice mai durabile și mai favorabile incluziunii", a spus Moscovici.

În comunicatul Comisiei Europene se menționează că "Republica

Moldova se confruntă cu numeroase provocări, cele mai importante fiind corupția și proasta guvernare".

"Aceste fenomene au condus la înrăutățirea situației finanțelor publice și a balanței de plăți, încetinind creșterea economică. De asemenea, Republica Moldova trebuie să efectueze investigații temeinice privind fraudă bancară masivă care a lovit economia țării în anul 2014. Dificultățile economice au fost agravate de faptul că unii dintre partenerii comerciali regionali cruciali ai Republicii Moldova au avut o activitate economică scăzută. Acest efect a fost parțial compensat de creșterea volumului schimburilor comercia-

le cu UE, care poate fi corelată cu intrarea în vigoare a Acordului de Asocierie și crearea Zonei de liber schimb aprofundată și cuprinzătoare", se menționează în document.

Decizia Comisiei Europene din 13 ianuarie privind Programul de Asistență macrofinanciară pentru Republica Moldova urmează să fie examinată de Parlamentul European și Consiliul UE. MFA este oferit suplimentar suportului acordat de Fondul Monetar Internațional. Republica Moldova a beneficiat de o asemenea asistență, în perioada anilor 2010-2012, în valoare totală de 90 milioane de euro, oferite sub formă de grant.

Curs valutar
18.01.2017

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	20.1558
EUR	1	21.5868
UAH	1	0.7303
RON	1	4.7945
RUB	1	0.3412

CAPITAL Market

**ÎN ATENȚIA
SOCIETĂȚILOR
PE ACȚIUNI!**

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:
ziarulcm@gmail.com
tel.: 022 22-12-87;
fax: 022 22-05-03

**Spre atenția
cititorilor!**

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee regionale ale „MOLDPRESA”

Bălți: №132; 133; 156
Comrat: №169
Cahul: №170
Orhei: №150
Hîncești: №161
Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

**ÎN ATENȚIA
PARTICIPANȚILOR
LA PIAȚA FINANCIARĂ
NEBANCARĂ**

În Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 459-471/923 din 23.12.2016 a fost publicată Hotărârea Parlamentului nr. 269 din 09.12.2016 „Cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare pe anul 2017”. Se atrage atenția participanților la piața financiară nebancaară asupra modificării în anul 2017 a unor taxe și plăți.

Hotărârea menționată poate fi accesată la adresa <http://www.cnpf.md/md/bug/>

**În atenția companiilor – entități
de interes public!**

Operatorul mecanismului oficial de stocare a informațiilor, întreprinderea de stat ziarul Capital Market, informează că mecanismul propriu-zis de acumulare a datelor este funcțional la adresa: <http://emitent-msi.market.md>.

Detalii la tel.:
022 221287, 022 229445

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul
Capital Market în toate oficiile
"Poșta Moldovei" din țară sau
la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221
Press Inform-Curier (022) 237187
Agenția "Ediții Periodice" (022) 233740

Hotărârea menționată
poate fi accesată la adresa
<http://www.cnpf.md/md/bug/>

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

La 13 ianuarie 2017 a avut loc ședința Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Ca rezultat al neexecutării în mod repetat de către administratorii AEI „BRĂVICENI CREDIT” și „CREDITCONSUM” a prescripțiilor stabilite prin hotărârile CNPF „Cu privire la neprezentarea de către unele asociații de economii și împrumut a rapoartelor specializate pentru trimestrul III al anului de gestiune 2016” și „Cu privire la prescrierea repetată unor asociații de economii și împrumut de a prezenta rapoartele specializate pentru trimestrul III al anului de gestiune 2016”, Consiliul de administrație a hotărât să retragă licențele AEI „BRĂVICENI CREDIT” și „CREDITCONSUM” pentru desfășurarea activității asociațiilor de economii și împrumut de categoria A, cu depunerea licențelor retrase la Comisia Națională a Pieței Financiare în termen de 10 zile lucrătoare din data intrării în vigoare a hotărârii, prescriind AEI „BRĂVICENI CREDIT” achitarea plății regulatorii de funcționare pentru semestrul II al anului de gestiune 2016 conform prevederilor legislației de profil, în caz contrar fiind aplicate penalitățile prevăzute de actele legislative în vigoare.

Urmare a examinării cererii depuse, Consiliul de administrație a decis să elibereze CF „BV Fiduciar Invest” SA acordul prealabil pentru plasarea mijloacelor bănești în contul de depozit la termen deschis la BC „Moldova Agroindbank” SA indicând CF „BV Fiduciar Invest” SA să informeze în termen de trei zile Comisia Națională a Pieței Financiare despre executarea deciziei, cu prezentarea documentului justificativ și atenționându-l privind utilizarea mijloacelor financiare doar pentru executarea obligației conform acordului prealabil.

Examinând materialele prezentate, Consiliul de administrație a aprobat prospectul ofertei de preluare benevolă, inițiată de ofertantul Societatea cu Răspundere Limitată „INCONARM”, obiectul căreia îl constituie procurarea a 314 602 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni „TRANSCON-M”, la prețul de 4,70 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 15 de zile din data anunțării.

Ca rezultat al neexecutării de către Societatea pe acțiuni „ASITO-BROKER” a prevederilor Hotărârii CNPF „Cu privire la suspendarea acțiunii licenței Societății pe acțiuni „ASITO-BROKER” de societate de investiții”, Consiliul de administrație a hotărât să retragă licența acestei societăți pe acțiuni de societate de investiții de categoria B, prescriind conducerei acesteia asigurarea respectării necondiționate a prevederilor legislației aferente încetării activității profesionale ca urmare a retragerii licenței pentru desfășurarea activității pe piața de capital, fiind prevăzut că în cazul în care clienții SA „ASITO-BROKER” nu vor efec-

tua în termen de 30 de zile retragerea valorilor mobiliare din custodie, se va considera acceptată transmiterea acestora în conturile personale deschise în registrele deținătorilor de valori mobiliare, societatea în cauză, precum și alte persoane licențiate sau autorizate pe piața de capital urmând să asigure executarea operațiunilor respective în termen de 10 zile, inclusiv cu respectarea prevederilor hotărârii și menținerea interdicțiilor aplicate conform legislației în cazul acțiunilor sechestrate. Conform hotărârii, SA „ASITO-BROKER” va informa Comisia Națională a Pieței Financiare la fiecare 10 zile lucrătoare despre măsurile întreprinse, cu anexarea documentelor confirmative, ea fiind avertizată că, în cazul nerespectării hotărârii, vor fi aplicate măsurile de rigoare prevăzute de legislație.

Ca urmare a solicitărilor parvenite, au fost admise spre tranzacționare pe piața reglementată valorile mobiliare emise de Societățile pe acțiuni „AMBALAJ-BULBOACA” și „MOLDTEHMED”, fără publicarea prospectelor de oferte publice.

În cadrul ședinței a fost aprobată hotărârea de reperfectare a licențelor:

– Brokerului de Asigurare-Reasigurare „AECM ASIGURĂRI” SRL seria CNPF nr. 000837, eliberată la 6 noiembrie 2015, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări și reasigurări a brokerului, prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarei adrese de desfășurare a activității licențiate: str. Vlaicu Păcălab 45, of. 300A, mun. Chișinău.

– Companiei de Asigurări „ASTERRA GRUP” SA seria CNPF nr. 000850, eliberată la 13 septembrie 2011, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: str. Chișinăului 14, or. Hâncești; str. Vasile Lupu 6/021, or. Orhei.

– Companiei de Asigurări „GALAS” SA seria CNPF nr. 000777, eliberată la 12 februarie 2009, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: str. M. Frunze 57, ap. 11, or. Cahul; str. V. Lupu 34, or. Orhei.

– Societății de Asigurări-Reasigurări „MOLD-CARGO” SA seria CNPF nr. 000687, eliberată la 30 mai 2011, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: str. Ivan Franco 44/A, mun. Bălți.

Consiliul de administrație al CNPF a aprobat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative și a decis să-l expedieze Guvernului Republicii Moldova pentru examinare și aprobare.

Banca Națională a aprobat Regulamentul cu privire la deținerea de către bănci a cotelor în capitalul persoanelor juridice

Documentul a fost aprobat de comitetul executiv al BNM pe 1 decembrie 2016 și prevede mecanismul și regulile referitor la deținerea de către bănci, direct sau indirect, a cotelor în capitalul persoanelor juridice rezidente sau nerezidente, altele decât băncile rezidente.

Potrivit regulamentului, nicio bancă, singură ori în cadrul grupului de persoane care acționează concertat, fără permisiunea scrisă a Băncii Naționale, nu poate: 1) să dețină în capitalul unei persoane juridice, cu excepția băncilor în al căror capital dobândirea/deținerea cotelor se efectuează conform art. 15 din Legea instituțiilor financiare, o cotă care reprezintă 20% și mai mult din capitalul persoanei juridice sau depășește, conform valorii ei contabile, 5% din capitalul reglementat al băn-

cii; 2) să dețină cotele menționate la subpct. 1) cu o valoare contabilă totală mai mare de 50% din capitalul reglementat al băncii. Nu este necesară permisiunea Băncii Naționale pentru cotele de participare la capitalul persoanelor juridice transmise în posesiune/achiziționate în schimbul rambursării datoriilor și/sau deținute temporar de bancă în nume propriu, dar pe contul altor persoane.

Permisiunea scrisă a Băncii Naționale privind deținerea de către bancă a cotei în capitalul persoanei juridice trebuie să fie obținută până la încheierea actului juridic prin care va fi dobândită cota în capitalul persoanei juridice. Băncile vor notifica Banca Națională despre orice cotă deținută de bancă în capitalul persoanei juridice, despre cotele de participare în capitalul persoanelor juridice transmise în posesiune/achiziționate în schimbul rambursării datoriilor, precum și despre cotele deținute de bancă, în capitalul persoanei juridi-

ce, temporar în nume propriu, dar pe contul altor persoane, cu prezentarea deciziei organului abilitat, în termen de 10 zile de la data efectuării investiției/transmiterii în posesiune/achiziționării în schimbul rambursării datoriilor/deținerii temporare de bancă în nume propriu, dar pe contul altor persoane.

De asemenea, băncile vor prezenta Băncii Naționale raportul privind cotele de participare în capitalul persoanelor juridice, întocmit în conformitate cu Instrucțiunea privind modul de întocmire și prezentare de către bănci a rapoartelor în scopuri prudențiale. Semestrial, banca va prezenta la Banca Națională situațiile financiare ale persoanelor juridice în care deține cote ce reprezintă echivalentul a 20% și mai mult din capitalul acestora sau dacă persoana juridică este sucursală băncii, precum și informația cu privire la expunerile „mari” ale persoanelor juridice menționate.

InfoMarket

Germania va susține Moldova în reformarea administrației publice

Germania va sprijini efortul Guvernului Moldovei în reformarea administrației publice și va dispune crearea, prin intermediul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei, a unui grup de experți naționali și internaționali care va participa la implementarea agendei de reforme.

Surse din cadrul Guvernului au relatat pentru INFOTAG că despre aceasta s-a discutat în ajun la întrevvedere prim-ministrului Pavel Filip cu ambasadoarea Germaniei în Republica Moldova, Ulrike Knotz.

“Acest Centru va fi inima de implementare a reformelor. Anume aici, în colaborare cu experții selectați, proiectele de reformă vor fi ajustate la cele mai bune practici internaționale și adaptate la necesitățile reale ale societății. Totodată, instituția va asigura monitorizarea și evaluarea rezultatelor obținute”, a spus Filip.

De asemenea, prim-ministrul a vorbit despre finalizarea procesului de reorganizare a Cancelariei de Stat, care este prima instituție supusă procesului de transformare și modernizare conform celor mai bune practici europene.

“Următorul pas va fi inițierea reformei administrației publice centrale (APC), a instituțiilor din sfera de competență a APC și pregătirea conceptului reformei administrației publice locale. Nu vom schimba obiectivele propuse, suntem porniți spre implementarea unei agende de reforme foarte ambițioase”, a menționat șeful Cabinetului de miniștri.

Părțile au discutat și despre o serie de subiecte, precum importanța Strategiei de integrare a minorităților naționale, problema reglementării diferendului transnistrean, perspectivele de reformatare și unificare a plăților salariale din sistemul bugetar.

INFOTAG

Cancelaria de Stat a Guvernului a trecut la circuitul electronic al documentelor

Potrivit executivului, din ianuarie 2017, documentele Cancelariei de Stat a Guvernului sunt înregistrate, expediate și redirecționate doar prin sistemul informațional „e-Management”.

Măsura vine să asigure buna implementare a inițiativei “guvern fără hârtie” și să eficientizeze activitatea operațională a instituției. Astfel, proiectele hotărârilor urmează a fi înaintate spre examinare și aprobare guvernului în format electronic și, respectiv, cele aprobate de cabinetul de miniștri, după emiterea acestora, nu mai sunt expediate ministerelor pe suport de hârtie, ci doar în format electronic.

Totodată, în vederea asigurării transparenței în procesul decizional, proiectul ordinii de zi a ședințelor de guvern și proiectele de acte normative ce urmează a fi examinate și aprobate de către membrii executivului vor fi plasate doar în format electronic, pe pagina web oficială a guvernului www.gov.md.

Camera de licențiere va putea suspenda acordarea sau prelungirea licențelor prin e-licențiere

Acest lucru este prevăzut de amendamentele la legea privind reglementarea activității de antreprenoriat prin licențiere. Astfel, Camera Licențierii (CL) va putea suspenda acordarea, prelungirea și reperfectarea licențelor prin intermediul serviciului e-licențiere, în cazul în care acest serviciu nu funcționează, în sistemul informațional au fost descoperite date eronate sau în cazul în care a fost depistată tentativa de manipulare tendențioasă a serviciului e-licențiere.

E-licențiere este un serviciu electronic ce permite companiilor să expedieze în regim online declarații pentru obținerea sau prelungirea licenței sau cererii de reperfectare a licenței, dar și obținerea confirmării electronice de aprobare sau respingere a cererii.

Acest serviciu are putere juridică, care este similară procedurii obișnuite de licențiere. Potrivit CL, în primul semestru din 2016, prin intermediul sistemului e-licențiere au fost perfectate în jur de 99% din licențe.

Amintim că în octombrie anul trecut, autoritățile au depistat că în sistemul electronic e-licențiere au fost introduse date greșite privind prelungirea licențelor de activitate pentru unele cazinouri. În domeniul jocurilor de noroc, 85 din 88 de licențe au fost perfectate online în ianuarie-iunie 2016. Ca urmare a neregulilor depistate, câțiva angajați ai CL au fost reținuți, au fost inițiate cauze penale, iar parlamentul a votat în regim de urgență o serie de modificări la legislație, pentru neadmiterea unor nereguli similare pe viitor.

Peste 300 de companii locale vor participa la expoziția națională Fabricat în Moldova

Potrivit Camerei de Comerț și Industrie, expoziția va avea loc în perioada 1-5 februarie, la Moldexpo. Sloganul celei de-a 16-a ediții a Fabricat în Moldova va fi: Prin calitate, spre competitivitate.

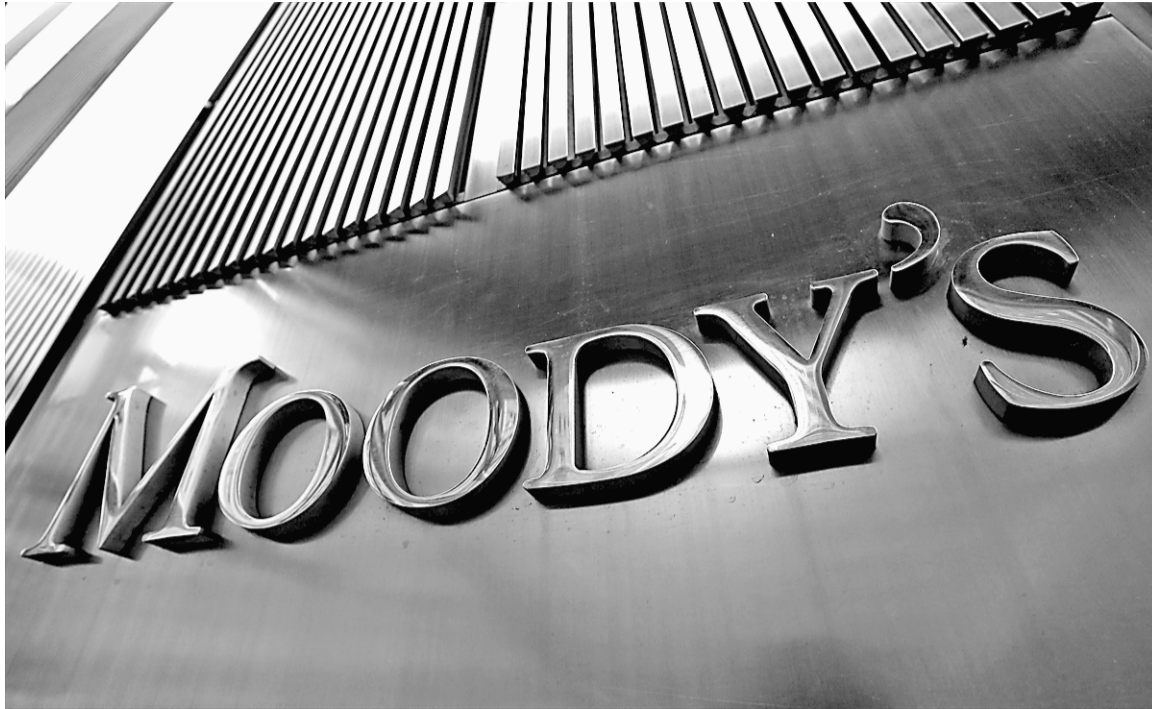
La expoziție vor lua parte cu standuri colective raioanele Leova, Râșcani, Anenii Noi, Ialoveni, Cimișlia, Criuleni, Nisporeni, Rezina, Hâncești, Florești, Ungheni, Fălești, Călărași și UTA Găgăuzia. În total, suprafața expozițională va fi de peste 2100 m.p.

Anterior, șeful CCI, Sergiu Harea, a declarat că programul de afaceri include trei forumuri. La forumul moldo-româno-ucrainean urmează să fie discutate aspecte ale cooperării transfrontaliere, accesului la fonduri europene etc. Principalele subiecte de discuție de la forumul de afaceri moldo-austriac vor fi promovarea exportului și atragerea investițiilor. Iar în cadrul forumului moldo-rus, părțile vor discuta cooperarea bilaterală în domeniile agriculturii, serviciilor, infrastructurii și comerțului bilateral.

De asemenea, în cadrul Fabricat în Moldova va avea loc și tradiționalul Târg al Locurilor de muncă, la care vor participa în jur de 40 de companii locale. Scopul expoziției Fabricat în Moldova este de a crea condiții favorabile pentru susținerea producătorilor locali și integrarea companiilor moldovenești în comerțul internațional, prin producerea mărfurilor și prestarea serviciilor conform standardelor de calitate ale UE.

InfoMarket

Moody's a ridicat perspectiva ratingului Moldovei la "stabilă"

Agencia de evaluare financiară Moody's a îmbunătățit perspectiva ratingului B3 de țară al Republicii Moldova de la negativă la stabilă, anticipând că riscurile de finanțare guvernamentală s-au redus după semnarea acordului cu FMI, însă ratingul de țară rămâne limitat în mod semnificativ de un nivel ridicat de sărăcie, o bază economică mică.

Factorii-cheie care au determinat Moody's să-și revizuiască evaluarea din august 2015 au fost:

(1) Reducerea riscurilor de finanțare guvernamentală, ca urmare a noii facilități de credit al Fondului Monetar Internațional, aprobate în noiembrie 2016, care a declanșat finanțarea multilaterală și bilaterală suplimentară.

(2) Adoptarea noului cadru de reglementare bancară de natură să consolideze guvernanta corporativă în sistemul bancar, ceea ce reduce probabilitatea ca datorii contingente suplimentare din acest sector ar trebui să fie asumate de guvern sau de banca centrală.

Argumentele invocate de Agenția de evaluare la confirmarea ratingului B3 "reflectă mediul politic mai calm după mai multe schimbări ale conducerii guvernului în anii 2014-15", când o fraudă bancară uriașă a dus la creșterea bruscă a datoriei guvernamentale. "Datoria a crescut brusc din cauza costurilor de acoperire a recapitalizării sistemului bancar de către banca centrală, dar datoria rămâne ușor de gestionat, ca urmare a ponderii ridicate a datoriei concessionale în mixul datoriei guvernului", mai constată experții Moody's.

"De asemenea, specialiștii agenției internaționale Moody's au apreciat măsurile luate pentru asigurarea independenței Băncii Naționale a Moldovei și a transparenței în activitatea instituțiilor financiar-bancare. În același timp, au fost luate în considerație și beneficiile reformei administrației publice, care vine să sporească productivitatea autorităților și să reducă influența grupurilor de interese, precum și cele ale reformei sistemului de pensii, care va contribui pozitiv la îmbunătățirea sustenabilității fiscale a Republicii Moldova", se menționează într-un comunicat al Guvernului.

Agencia apreciază, pe de altă parte, că sistemul bancar rămâne extrem de fragil: două dintre cele trei mari bănci care operează în prezent

se află sub supravegherea băncii centrale, iar a treia se află sub administrarea sa. Noile reglementări nu au fost testate și se bazează foarte mult pe aplicarea legii într-o țară în care corupția judiciară este larg răspândită, prin urmare, stabilitatea financiară este vulnerabilă la riscuri semnificative ce țin de punerea în aplicare a legilor.

Moody's consideră că ratingul de țară al Republicii Moldova rămâne limitat în mod semnificativ de un nivel ridicat de sărăcie, o bază economică mică, impedimente structurale în calea creșterii economice și a puterii instituționale foarte slabe ale țării, precum și riscul legat de conflictul transnistrean.

Agencia mai anunță că nu a făcut nici o modificare a plafoanelor țării. Plafonul de țară pentru datoria în valută străină, precum și datoria și depozitele în monedă națională pe termen lung rămân la B2, iar plafonul de depozit în valută este de Caal.

Ambele evaluări sunt pe ultima treaptă a categoriei recomandate investitorilor, potrivit metodologiei Agenției de evaluare financiară.

PAVEL FILIP: SPECIALIȘTII ÎN ECONOMIE ȘTIU CÂT DE IMPORTANTĂ ESTE O ASEMENEA VESTE

"Agencia internațională Moody's, care reprezintă o busolă foarte importantă pentru investitorii străini a schimbat ratingul de țară pentru Republica Moldova de la "Negativ B3" la "Stabil". Specialiștii în economie, mai ales, știu cât de importantă și de îmbucurătoare este o asemenea veste pentru țara noastră. Ea este rezultatul direct al eforturilor pe care și noi la Guvern, și colegii de la Parlament, și toți cetățenii moldoveni le-au făcut să depășim o criză economică și una politică dificilă", a scris pe o rețea de socializare prim-ministrul Pavel Filip.

Premierul afirmă că "este rezultatul îndeplinirii, în 2016, a unei Foi de parcurs cu UE, a demarării unor reforme importante și a semnării acordurilor cu FMI și Banca Mondială. E un semn încurajator pentru 2017. Îmi doresc, totodată, ca, în viitor Moldova să primească rating pozitiv de la fiecare concetățean, care va simți că trăiește mai bine, de la an la an, în această țară", a mai scris premierul.

EXPERTII NU SUNT LA FEL DE OPTIMIȘTI

"Moody's unica instituție de rating care monitorizează situația în

Moldova și îi face o evaluare (S&P și Fitch – nu consideră Moldova un teritoriu care să merite atenție pentru investitori) a schimbat ratingul de la B3 negativă la B3 stabil. Ce înseamnă aceasta? Nu voi intra în detalii tehnice. E clar că nemijlocit schimbarea e datorată acordului cu FMI. Dar totuși, ce înseamnă să fii într-o țară în care ratingul guvernului este B3 stabil. Cel mai bine am să fac o comparație. Georgia, Armenia și Azerbaidjan au ratinguri mai bune. Albania are rating mai bun. Suntem aproximativ la nivelul Bosniei și Herțegovinei. În Europa nu există țară care să aibă un rating mai prost. Suntem la nivelul Pakistanului, Ghanei și Jamaica. Țări cum ar fi Kârgâstan, Kenya, Nicaragua, Papua Noua Guinee au ratinguri mai bune", constată expertul IDIS "Viitorul", Sergiu Gaibu.

El atrage atenție la "cauzele fundamentale ce determină ratingul jos al Moldovei":

"Moody's consideră că ratingul de țară al Republicii Moldova rămâne limitat în mod semnificativ de un nivel ridicat de sărăcie, o bază economică mică, impedimente structurale în calea creșterii economice și a puterii instituționale foarte slabe ale țării, precum și riscul legat de conflictul transnistrean".

CE CONSTATA ÎN AUGUST 2015 AGENȚIA MOODY'S?

La începutul lunii august 2015, Agenția de evaluare financiară Moody's a menținut ratingul datoriei Republicii Moldova la nivelul B3, dar a modificat perspectiva de la stabil la negativ.

Într-un raport difuzat de compania de rating se arată că retrogradarea evaluării perspectivei a fost determinată de riscurile sporite pentru lichiditățile statului în contextul provocărilor politice legate de sprijinul financiar multilateral, dar și incertitudinea generată de impactul crizei din sectorul bancar asupra veniturilor administrate de Guvern.

Mediul politic nesigur, caracterizat prin schimbările frecvente în Guvern, a condus la întârzierea semnării unui nou program cu Fondul Monetar Internațional (FMI), care, la rândul său, a determinat creditorii multilaterali să întrerupă asistența financiară pentru Republica Moldova, în special suportul bugetar. UE a anunțat că va debloca sprijinul bugetar numai după semnarea unui program cu FMI, mai constata compania de rating.

Vlad BERCU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plățile regulatorii de funcționare:

Cod fiscal 1007601001293; BC "Victoriabank" SA Filiala nr.11; Codul băncii VICBMD2X883; Cont bancar IBAN MD24VI000002251311138MDL

Consiliul economic al premierului va avea funcții de Comitet național de facilitare a comerțului

Funcțiile suplimentare îi vor fi oferite în baza completărilor aprobate de guvern la hotărârea privind Consiliul economic al premierului (CE). Pentru facilitarea și coordonarea procesului de implementare a Acordului privind comerțul, semnat în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, CE va exercita funcțiile de Comitet național de facilitare a comerțului.

Acesta este abilitat să discute, elaboreze soluții pentru probleme de comerț extern de importanță națională, care se referă la două sau mai multe autorități ale administrației de stat în același timp, în scopul asigurării unei abordări complexe și a reformelor sistemice. În același timp, funcțiile de coordonare de implementare a acordului vor fi exercitate de Serviciul vamal.

Una din sarcinile Comitetului național de facilitare a comerțului va fi simplificarea cooperării dintre sectorul public și mediul de afaceri, pentru implementarea procedurilor de facilitare a comerțului.

Comitetul va asigura mecanismul de coordonare a activității pentru a facilita procedurile de comerț extern și realizarea Acordului privind facilitarea comerțului, va promova măsurile necesare pentru implementare acestui document, promovarea proiectelor investiționale în acest sens, creșterea gradului de cunoaștere a mecanismului și beneficiile oferite de implementarea măsurilor de simplificarea comerțului etc. Agenția InfoMarket a scris anterior că Moldova a aprobat protocolul privind amendarea Acordului de la Marrakech privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului și în acest sens va primi sprijin tehnic din partea țărilor membre a OMC în scopul contribuției la dezvoltarea comerțului internațional. Documentul conține un set de măsuri pentru facilitarea comerțului regional și internațional prin reducerea barierelor administrative, tarifare și netarifare. Pentru implementarea acestora, țările în curs de dezvoltare vor putea beneficia de suport tehnic din partea OMC. La nivel național, de implementarea și coordonarea aplicării prevederilor Acordului, va fi responsabil Comitetul național de facilitare a comerțului.

Documentul prevede simplificarea comerțului regional și internațional, prin reducerea barierelor administrative, tarifare și netarifare, simplificarea formalităților vamale. Agenții economici implicați în operațiuni comerciale internaționale, pot reduce costul și timpul pentru punerea în aplicare a procedurilor de export, import și tranzit de mărfuri.

InfoMarket

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:
Moldpres: 67770
Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.
Nr. de înregistrare:
1003600114204, 27 octombrie 2003
FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:
Președinte: Nina DOSCA,
Elena VASILACHE, Mihai DORUC,
Zoia TULBURE, Nadejda FILIP.
REDACTOR-ȘEF:
Ghenadie TUDOREANU
Tel.: /373 22/ 229-445
REDACTOR-ȘEF ADJUNCT:
Lilia ALCAZĂ
Tel.: /373 22/ 220-513

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale: ziarulcm@gmail.com
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03
ADRESA REDACȚIEI:
Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL
BC "Victoriabank", SA, fil. 11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket»
Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.
Orice articol publicat în "Capital Market" reflectă punctul de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia "Edit Tipar Grup" SRL

Piata VMS 2014–2016: Ministerul Finanțelor calculează pierderile, investitorii – veniturile

Comentariul agenției InfoMarket

Doi ani stresanți pentru piața valorilor mobiliare de stat (VMS) s-au scurs. Totul a revenit la “poziția de start” de la finele anului 2014. Acum, de la finele anului 2016, atractivitatea pieței valorilor mobiliare de stat a revenit în cadrul leș al ratelor reduse și a cererii impuse.

Impuse, pentru că pentru investitorii din Moldova (întâi de toate pentru cei interni) există doar două surse de investire “permise oficial” – depozitele și VMS. Vorbind despre investitori, este vorba în primul rând despre bănci și companiile de asigurări, pentru care legea și actele normative indică păstrarea unei cote de rezerve în active de o lichiditate înaltă, care sunt depozitele și VMS.

Agencia InfoMarket, analizând în primăvara anului 2015, datele publice ale BNM, a stabilit că balanța Băncii Sociale la finele lunii noiembrie 2014 s-a schimbat cu 14,02 miliarde de lei. Astfel, anume în noiembrie 2014 s-a finalizat operațiunea “miliardul” prin acumularea mijloacelor, convertirea lor în valută și transferarea peste hotare. (Pentru cei care nu mai țin minte, pe 30 noiembrie 2014, duminică, au avut loc alegeri parlamentare, adică totul a avut loc până la scrutin).

Întâi de toate, reflecția a avut loc pe cel mai sensibil segment – piața valutară. La începutul aceluși an – pe 5 ianuarie 2014 – cursul de schimb al monedei naționale față de dolarul SUA era de 13,0242; pe 3 iulie – 14,0884. Dar asta a fost o devalorizare stabilită, care nu a atras o atenție deosebită. Iar în noiembrie s-a atestat o creștere bruscă. Pe 21 noiembrie, cursul de schimb era deja de 15,0734. Anume în noiembrie (până la alegeri) au avut loc ultimele operațiuni de cumpărare a valutei, din marea operațiune “miliardul”, care în mare parte a fost oferită de BNM din rezervele valutare și anume în luna noiembrie volumul operațiunilor pe piața valutară fără virament a constituit suma record de 1,8 mlrd USD (în echivalent).

Acești indicatori vorbesc de la sine: punctul de plecare al crizei este luna noiembrie 2014. Prima care a reacționat a fost piața valutară, unde vârful crizei a fost simțit la începutul anului 2015. Pe 18 februarie a fost înregistrat cel mai mic curs de schimb al leului față de dolar din toată istoria cursului oficial – 20,9933. Pe piață cursul ajungea și la 26,6 lei pentru un dolar.

După piața valutară au urmat și ceilalți indicatori – rata de bază a BNM, ratele pentru VMS, la depozite, credite ... creșterea inflației.

Cel “mai puțin noroc” l-a avut piața VMS. În afară de situația generală din domeniul financiar, asupra acesteia a făcut presiuni și

criza politică, din cauza căreia a fost blocată finanțarea externă a țării. Lipsa unui memorandum cu FMI, ceea ce înseamnă bani de la partenerii externi (atât credite, cât și granturi) a dus la creșterea bruscă a deficitului bugetar. Și în timp ce conducerea țării își direcționa puterile spre deblocarea finanțării externe, deficitul bugetar doar creștea.

Singura sursă pentru acoperirea unei părți a necesităților, celor mai importante, a devenit piața VMS – banii investitorilor locali. Aceștia au fost bucurioși, în special băncile. În condiții de criză, când pe piață au crescut ratele la depozite și credite, cererea pentru împrumuturi s-a redus semnificativ, iar riscurile s-au mărit. Faptul că bugetul de stat avea nevoie stringentă de bani, iar uneori se observa că în orice volum disponibil pentru bănci a fost mult mai convenabil și sigur să plaseze sursele libere în hârțile de stat.

Aproape la orice licitație a ministerului Finanțelor erau plasate valori mobiliare în sume mai mari decât cele anunțate, astfel fiind acumulate mai multe mijloace pentru necesitățile bugetului. În perioada ianuarie-iulie, ministerul Finanțelor a acumulat pentru buget din contul realizării VMS pe piața primară 1515,5 mil. lei, ceea ce constituia 4,83 la sută din segmentul de venituri bugetare. Ar fi acumulat mai mult, dacă în august nu s-ar fi deblocat finanțarea externă. În acea lună, Moldova a obținut de la Guvernul României 60 mil. de euro (dintr-un credit facilitat de 150 mil. de euro). În monedă moldovenească această sumă constituie aproape 1,3 mlrd de lei. Această sumă a fost suficientă pentru ministerul Finanțelor pentru a opri creșterea datoriei interne, care era și așa foarte scumpă pentru buget. Începând din luna august, suma datoriei la plasarea VMS a fost redusă până la 953 mil. lei (această sumă fiind indicată în modificările Legii Bugetului) de la finele anului 2016.

Apropos, nu este pentru prima dată când în condiții de criză ministerul Finanțelor aplică la suplینirea bugetului din contul vânzării VMS. În 2009, când țara a fost zguduită de proteste și schimbarea guvernării, partenerii externi au oprit finanțarea. Atunci conducerea țării nu a avut o altă ieșire decât să adune bani de pe piața internă și să mărească volumul VMS plasate. La finele anului 2009, ministerul Finanțelor a acumulat la buget din vânzarea VMS suma record de 1595,0 mil. de lei. În 2016, s-a reușit menținerea acestui indicator sub cifra de un miliard.

Însă, între anii 2009-2016 este o diferență foarte mare. În 2009, 1595,0 mil. de lei au fost acumulate la o rată anuală medie ponderată de 9,35 la sută anual (maxim 17,53% în ianuarie). În 2016, 953,0 mil. de lei au fost obținute la o rată anuală medie ponderată de 15,76 la

sută (maximum – 25,29% în luna ianuarie).

Acum, cu fiecare lună trecută ministerul Finanțelor simte o ușurare tot mai mare, achitând cele mai scumpe hârții de valoare din ultimii zece ani. VSM plasate în ianuarie 2016 au costat ministerul Finanțelor 26,49 la sută anual, iar cu fiecare lună trecută acestea erau tot mai ieftine, ceea ce înseamnă că și banii pentru răscumpărarea lor vor fi treptat tot mai puțini. Există, totuși, un aspect: în 2016, ministerul Finanțelor a plasat nu doar hârții de stat cu un termen de recuperare de până la un an, dar și obligațiuni de stat pentru doi ani, rata pentru care a variat de la 24,89 la sută în ianuarie până la 8,01 la sută în luna decembrie. Totodată, rentabilitatea acestora de 23-24 la sută s-a menținut până în luna mai inclusiv. Adică, consecințele anului 2016 vor fi simțite serios de ministerul Finanțelor până la mijlocul anului 2018. Iar investitorii, care au riscat atunci, acum vor calcula venitul.

Înapătați de deblocarea finanțării externe, autorii bugetului de stat pentru 2017 au inclus un indicator negativ pentru plasarea primară a VMS la licitații. Adică, dacă în 2016 în buget au fost virate venituri de 953 mil. de lei de la vânzarea VMS, atunci pentru finele anului curent se planifică un indicator cu minus, ceea ce presupune recuperarea a 218 mil. de lei.

“Prognoza meteo” de pe piața VMS promite o reducere în continuare a ratei pe fondul depășirii ofertei de către propunere. Investitorii vor fi impuși să plaseze sursele libere pe alte segmente: băncile – în credite și proiecte investiționale, companiile de asigurări – în depozite...

Desigur, ministerul Finanțelor urmează să se răsplătească încă un an pentru ratele înalte și pentru “zgârcenia” impusă de anul trecut, cauzată de criza politico-economică, însă acum, în comparație cu 2016, piața VMS va fi condusă de cumpărător. În domeniul financiar-bancar al țării se așteaptă o creștere a lichidității monedei naționale, precum și o activizare și ieftinire a propunerilor de creditare, reducerea ratelor la depozite. Și pentru că masa monetară eliberată de pe piața VMS ar putea face presiuni asupra pieței valutare, puțin probabil că Banca Națională va reduce rezervele minime obligatorii, care deja de 1,5 ani constituie indicele record de 35 la sută din depozitele în lei atrase.

Apropos, de faptul că ratele pentru VMS au atins indicele impardonabil de 22-24% anual, se face “vinovată” și Banca Națională. În august 2015, BNM a anunțat despre majorarea din septembrie 2015 a rezervelor minime obligatorii până la 35%, iar rata pentru VMS a crescut brusc (de la 18,83% în iulie – la 23,51% în luna septembrie). Băncile au acumulat bani pentru rezerve și au participat mai puțin la procurarea valorilor de stat, iar ministerul Finanțelor, fiind impus să caute mijloace financiare, a fost nevoit să majoreze ratele.

Dar oare poți învinui Banca Națională de faptul că prin acțiunile sale a avut o influență negativă asupra bugetului de stat? Fiecare are obiectivele sale: ministerul Finanțelor trebuie să asigure executarea bugetului, în primul rând partea de venituri a acestuia, iar Banca Națională – să susțină nivelul inflației în cadrul indicat (5% plus/minus 1,5 p.p.). Dacă masa monetară face presiuni prea mari asupra pieței valutare, acest lucru duce la devalorizarea monedei naționale și, în consecință, crește nivelul inflației. De aceea, BNM este nevoit să sterilizeze masa monetară. Ministerul Finanțelor a planificat inițial în 2015 să suplinească bugetul din vânzarea VMS cu 600 mil. de lei, iar în final a ieșit cu un indicator nul. În 2016 a fost planificată suma de 200 mil. de lei, dar au fost obținute 953 mil. de lei.

Astăzi, probabil, putem vorbi despre o tendință de stabilizare a pieței financiar-bancare a Moldovei, este adevărat, mai bine să o facem în șoaptă și foarte atent.

ANRE a început anul cu majorarea prețurilor la benzină și motorină

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a majorat plafonul prețurilor la benzină cu 3,6% și la motorină cu 2,9%.

Potrivit agenției INFOTAG, prețurile maxime la benzina Premium-95 au fost majorate de la 17,36 lei până la 17,99 lei per litru, iar la motorină – de la 15,17 lei până la 15,61 lei. Aceste prețuri, care au atins cele mai înalte valori din 2015, vor fi valabile în următoarele două săptămâni, până la 24 ianuarie.

Specialiștii ANRE afirmă că prețurile sunt calculate conform noii metodologii de formare a prețurilor la carburanți în baza cotațiilor medii Platts pentru benzină și motorină. De asemenea, în calcul sunt luate costurile de tranzaționare aferente operațiunii de import, inclusiv costurile de transport și de asigurare; cota accizelor și cota taxei pe valoarea adăugată și marja comercială specifică care cuprinde valoarea cheltuielilor și profitul companiilor petroliere.

Operatorii nu sunt în drept să comercializeze cu ridicata carburanți la un preț care depășește plafonul stabilit de ANRE. În cazul depășirii plafonului ANRE, participării pieței riscă sancțiuni, până la retragerea licenței.

INFOTAG precizează: Noua regulă de formare a prețurilor la carburanți este valabilă din 1 iunie 2016. De atunci ANRE la fiecare două săptămâni recalculează prețurile conform cotațiilor pe piețele mondiale.

Secretariatul Comunității Energetice a elaborat pentru Moldova recomandările pentru achizițiile de energie electrică

Secretariatul Comunității Energetice și Ministerul Economiei al Moldovei au finalizat elaborarea Recomandărilor pentru achizițiile anuale de energie electrică, ce au drept scop sporirea legitimității și transparenței acestora.

Potrivit agenției INFOTAG cu referire la site-ul Comunității Energetice, recomandările “sunt extrem de importante pentru piața Moldovei, care depinde de un număr limitat de furnizori de energie electrică”.

“Respectarea Recomandărilor va fi sub controlul Grupului de observatori creat din reprezentanți ai Guvernului Moldovei, Secretariatului Comunității Energetice și Delegației UE în Moldova. Ei vor urmări ca procesul de achiziție a energiei electrice să fie transparent și nediscriminatoriu”, se arată în comunicat.

Documentul mai conține un set de “criterii de selecție transparente și nediscriminatorii. Acestea prevăd stadii diverse de negocieri, în cadrul cărora participanții la licitații vor putea să-și îmbunătățească situația financiară”.

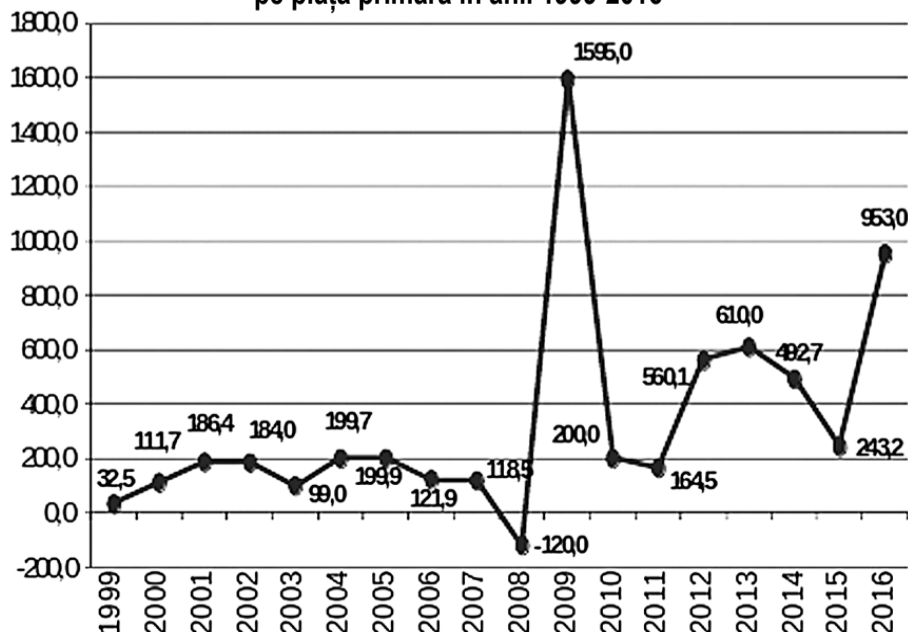
“Ministerul Economiei a fost deschis și constructiv la această idee de la bun început. Sperăm că Recomandările privind achizițiile anuale de energie electrică vor spori transparența și legalitatea achizițiilor de energie electrică în condițiile specifice ale pieței Moldovei. Acesta este primul pas și noi vom folosi experiența obținută în cadrul primului proces de achiziții pentru a obține un progres ulterior pe viitor”, a spus vicedirectorul Comunității Energetice, Dirk Buschle.

Se prevede că Recomandările privind achizițiile anuale vor fi aprobate în viitorul apropiat de Ministerul Economiei și folosite în premieră deja în ianuarie, când va fi lansat procesul de achiziție a energiei electrice pentru companiile de distribuție a energiei electrice.

INFOTAG precizează: Capacitățile proprii de producere acoperă doar 20-25% din energia electrică folosită de Moldova. Restul energiei este procurată de la CERS Moldovenească, aflată în regiunea transnistreană, necontrolată de autoritățile RM, și care aparține companiei ruse “Inter RAO”. Din anul 2015 livrările sunt efectuate prin intermediul firmei “Energolians”, înregistrată în off-shore. Potrivit contractului, de la 1 aprilie 2016 și până la sfârșitul lunii martie 2017, întreprinderea furnizează Moldovei energie electrică la prețul de \$48,995 pentru 1 MWh față de prețul anterior de \$67,95.

INFOTAG

Dinamica suplینirii bugetului de stat din contul vânzării VMS pe piața primară în anii 1999-2016

Cum se va comporta leul față de valutele de referință în anul 2017

Piața valutară a Republicii Moldova a fost stabilă în anul 2016. Oscilațiile valutare au fost ținute în frâu de către Banca Națională a Moldovei. Aceasta pe timpul verii a devenit un cumpărător activ de valută din piață, iar pe sfârșit de an și-a completat rezerve valutare cu 400 milioane USD.

În anul 2016 leul moldovenesc s-a depreciat cu 1,6% față de dolarul american, dar s-a apreciat cu 2,8% față de moneda unică europeană. Astfel că la începutul anului 2017 un dolar costa 19,88 lei, iar un euro 20,88 lei. Economisții estimează că în anul curent leul ar putea să se aprecieze față de euro ca urmare a reluării finanțării externe de către partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova. Or, în ceea ce privește dolarul american cursul va fi în jur de 20 de lei. Pe de altă parte, economisții spun că ar putea exista o ușoară depreciere a leului față de valutele de referință în condițiile în care economia Republicii Moldova este bazată pe import. În 2016, leul s-a depreciat față de dolar ca urmare a reducerii exporturilor și remitențelor moldovenilor care muncesc în străinătate, oscilației dolarului pe piețele valutare internaționale, dar și ca urmare a politicii monetare restrictive a BNM.

În același timp, creșterea economică anunțată în anul 2017 ar compensa presiunea pe leu în condițiile în care ar crește exporturile și volumul de valută în țară. Ministerul Economiei și organisme financiare internaționale se arată optimiste vizavi de stabilitatea leului ca urmare a semnării acordului cu FMI, dar și ca urmare a revenirii din criză a economiei moldovenești. Astfel, Banca Mondială prognozează o creștere economică pentru anul 2017 până la 2,8% și de 3,3% în 2018. Estimările pentru 2019 prevăd o creștere a PIB-ului de 3,7%. Pentru anul precedent, instituția financiară anunța o creștere economică de 2,2%. Potrivit mesajului Băncii Mondiale, riscurile anului curent pot fi condiționate de „scăderea prețurilor la materiile prime, șocurile pe piețele financiare, incertitudinea politică în țările cu economie mare și tensiunea geopolitică. Rusia și alte țări din partea estică a regiunii trebuie să se teamă, în primul rând, de încetinirea sau stoparea creșterii prețurilor la resursele energetice. O scădere mai mare și mai continuă a economiei ruse poate influența negativ asupra economiei țărilor vecine”.

Pentru anul 2016 Ministerul Economiei a prognozat o creștere a PIB-ului de 2%. Aceeași prognoză a făcut-o și FMI, iar BERD a estimat un spor de 1,5%. Acestea sunt ultimele prognoze actualizate. La începutul anului acestea erau mai modeste. Pentru anul 2017 Ministerul Economiei așteaptă o creștere a economiei Moldovei de 3%.

În ceea ce privește paritatea euro dolar pe piețele internaționale, potrivit Goldman Sachs, euro va scădea de la aproximativ 1,06 dolari în prezent până la 1,02 dolari în trimestrul al treilea și va atinge paritatea până la finele anului. În ceea ce privește dolarul american, acesta va câștiga teren și în fața lirei sterline, ultima fiind așteptată să fie tranzacționată la 1,18 dolari la jumătatea anului viitor și la 1,14 dolari în ultimul trimestru, ceea ce reprezintă o depreciere de peste 8% față de cotația actuală, situată la aproximativ 1,24 dolari.

EVOLUȚIA CURSULUI ESTE EȘENȚIALĂ

Economisții susțin că cursul de schimb este considerat un factor decisiv pentru temperarea inflației. „Riscurile cele mai mari pentru inflație sunt generate de cursul de schimb, de agricultură și de prețurile produselor volatile”. În anul 2016, potrivit datelor Biroului Național de statistică, aceste indice a fost de 2,6%, față de prognoza BNM de 5% plus, minus 1,5 puncte procentuale. Anul trecut, banca centrală a reușit să aducă inflația în coridorul de prognoză prin politica monetară restrictivă. Asta după ce în anul 2015, inflația anuală a fost de 13,6%, cel mai înalt nivel din ultimii nouă ani. În general, în 2016, prețurile la produsele alimentare au crescut în medie cu 2,8%, mărfurile nealimentare – cu 3,2%, în timp ce tarifele pentru serviciile prestate populației au crescut cu doar 0,5%. În același timp, în decembrie 2016, comparativ cu luna precedentă, prețurile la alimente au crescut cu 0,8%, mărfurile nealimentare – cu 0,5%, iar tarifele la serviciile prestate populației au rămas la nivelul lunii precedente.

BNM ARE SUFICIENTE REZERVE VALUTARE CA SĂ ȚINĂ LEUL ÎN FRĂU

În cazul majorării cererii pentru valută străină, dar și în cazul eventualelor șocuri pe piața valutară, BNM are suficiente rezerve pentru a face față în condițiile în care anul trecut rezervele valutare au fost completate cu aproape jumătate de miliard

USD. Astfel, la sfârșitul anului 2016 rezervele oficiale ale Băncii Naționale a Moldovei au constituit 2,205 miliarde USD și s-au majorat cu 25% față de anul 2015. La sfârșitul anului 2015 rezervele valutare ale BNM au însumat 1 miliard 756,8 milioane de dolari, micșorându-se față de anul precedent cu aproximativ 400 de milioane de dolari sau cu 18,5 la sută.

Cea mai mare creștere a activelor oficiale de rezervă a fost înregistrată în aprilie și august, atunci când ele au sporit față de lunile precedente cu 112,39 milioane și, respectiv, 151,53 milioane USD. Acest lucru s-a datorat achizițiilor de valută din piață de către BNM, dar și de reluarea finanțărilor de către partenerii de dezvoltare după semnarea acordului cu FMI. Rezervele valutare ale BNM au atins maximul istoric absolut în 14 decembrie 2013 – 2,627 miliarde USD.

STABILITATEA SISTEMULUI BANCAR, HĂRTIA DE TURNESOL PENTRU ECONOMIA MOLDOVEI ȘI CURSUL VALUTAR

Dmitri Gvindadze, șeful reprezentanței BERD în Republica Moldova a declarat într-un interviu pentru newsmaker.md că evoluția situației de la Victoriabank este hărta de turnesol a stabilizării sectorului bancar din Republica Moldova. „Progresul în prima bancă privată din Moldova – Victoriabank – va fi un semn că jocurile sectorului bancar, care au chinat țara în ultimii ani, s-au sfârșit și va începe creditarea normală a economiei”.

Potrivit lui, majorarea participății BERD până la 27,5% de la 15% oferă posibilitatea activității și analizei situației în timp real. „Acum este important să menținem dinamica pozitivă la nivelul Consiliului de administrație și Consiliului de directori al băncii”, a menționat bancherul, care a remarcat că Consiliul de administrație nu a activat aproximativ doi ani, însă în 2016 BERD a reușit să deblocheze activitatea”.

Economisții susțin că soluționarea problemelor de la top trei cele mai mari bănci din Republica Moldova, care dețin peste 65% din totalul activelor pe sistemul bancar moldovenesc, ar da credibilitate în fața investitorilor care vor să cumpere participațiile scoase deja la licitație. Ba mai mult, un sistem bancar mai transparent ar impuliona creditarea economiei și impulsiunea exporturilor ca urmare a majorării producției.

Victor URSU

În 2016, Camera de Comerț și Industrie și-a concentrat eforturile pe promovarea produselor moldovenești

Activitățile organizate în anul 2016 de către Camera de Comerț și Industrie (CCI) a Moldovei în țară și peste hotare au fost orientate spre promovarea produselor moldovenești și au avut un impact pozitiv asupra mediului de afaceri, consideră directorul CC, Sergiu Harea.

Surse din cadrul CCI au relatat pentru INFOTAG că la adunarea anuală a organizației, care a avut loc în ajun la Hâncești, el a spus că unul din evenimentele principale organizate de Camera în anul trecut a fost expoziția “Fabricat în Moldova”, desfășurată în premieră la Iași (România), în luna noiembrie.

“Expoziția a adunat peste 70 de întreprinderi autohtone, dintre care opt din raionul Hâncești. Tot în premieră “Fabricat în Moldova” a fost lansată și pe Platforma Națională a Expozițiilor Virtuale, ceea ce le va permite antreprenorilor moldoveni să se facă cunoscuți pe piața internațională”, a spus directorul.

Potrivit directorului filialei Hâncești a CCI, Tatiana Cojocaru, “datorită bunei colaborări dintre filiala Hâncești și mediul de afaceri din teritoriu, 10 întreprinderi din raion vor participa cu standuri la expoziția națională “Fabricat în Moldova”.

De asemenea, în cadrul ședinței au fost discutate planurile pentru anul 2017.

INFOTAG

Moldova și Germania au semnat acordul bilateral în domeniul protecției sociale a migrantilor

Cu acest prilej, viceministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Viorica Dumbrăveanu, a comunicat că documentul stabilește mecanismele de plată a indemnizațiilor sociale și a pensiilor pentru cetățenii moldoveni care muncesc legal în Germania, dar și pentru cetățenii germani care activează în țara noastră.

Acordul prevede următoarele garanții sociale: pensie pentru limita de vârstă, pensia pentru pierderea întreținătorului, pensia de invaliditate în urma unei boli, pensia și indemnizația de invaliditate în urma unui accident sau boli profesionale, indemnizații pentru familia muncitorului, în cazul decesului acestuia etc.

Dumbrăveanu a spus că pensiile și indemnizațiile vor fi calculate conform legislației statului în care a muncit cetățeanul. Suma pensiei va depinde și de venitul lunar al angajatului. Acordul va intra în vigoare după îndeplinirea tuturor angajamentelor administrative de către Moldova și Germania, până la sfârșitul anului 2017.

Volumul creditelor externe primite de Moldova în trimestrul III din 2016, în toate sectoarele economiei, a fost de \$137,11 mln

Potrivit datelor Băncii Naționale, comparativ cu perioada similară din anul precedent, acesta a crescut cu \$11,04 mln (+8,8%). În jur de \$130,91 mln din suma totală a creditelor atrase în trimestrul III din 2016 reprezintă împrumuturi acordate pe termen lung, iar \$6,2 mln – pe termen scurt.

Guvernul, inclusiv administrațiile locale, au primit în trimestrul III 2016 noi credite în sumă de \$106,16 mln, inclusiv \$67,99 mln din partea guvernului României, \$16,28 mln de la Banca Europeană de Investiții, \$9,5 mln – de la Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare, \$4,51 mln – de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, \$2,76 mln – de la Asociația Internațională de Dezvoltare, \$2,42 mln – de la UniCredit Bank Austria, \$1,65 mln – de la Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, \$0,71 mln – de la Fondul internațional de dezvoltare agricolă, \$0,32 mln – de la Agenția japoneză de dezvoltare internațională.

În același timp, plățile pentru creditele primite anterior au însumat, în trimestrul III din 2016, suma de \$85,74 mln, comparativ cu \$82,91 mln în anul precedent. Plățile sectorului societăților nefinanciare, ale gospodăriilor casnice și organizațiilor necomerciale care deservește gospodăriile casnice au fost, în trimestrul III din 2016, de \$21,87 mln, ale băncilor comerciale – \$21,48 mln, administrației publice – \$20,51 mln, ale Băncii Naționale (pentru creditele de la FMI) – \$18,19 mln.

Mărimea medie a pensiei la data de 1 ianuarie era de 1275 lei

Potrivit datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, beneficiarii de pensii în total sunt 691,2 mii de persoane. Peste 531,8 mii de persoane au primit pensii pentru limită de vârstă, a cărei mărime medie a fost de 1301 lei.

Mărimea medie a pensiei de invaliditate a fost de 1018 lei (132,9 mii de beneficiari); pentru pierderea întreținătorului – 670 lei (14,2 mii beneficiari); pentru stagiu – 738 lei (71 beneficiari); pentru unele categorii de angajați din aviația civilă – 6929 lei (617 beneficiari); participanților la lichidarea consecințelor avariei de la centrala atomică de la Cernobil – 2831 lei (1857 beneficiari); militarilor în termen și familiilor acestora – 957 lei (781 beneficiari); unor angajați din domeniul culturii – 1141 lei (26 beneficiari); alte categorii de pensionari – 3846 lei (peste 8,8 mii beneficiari).

Pensia minimă pentru agricultori a fost de 844 lei; pentru limita de vârstă pentru celelalte categorii – 948 lei; de invaliditate gr. I – 675 lei; gradul II – 651 lei; gradul III – 459 lei.

InfoMarket

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova, pe piața reglementată (Perioada 9-13 ianuarie 2017)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	% din emisie	Valoarea nominală (lei)
Piața reglementată									
09.01.17 13:01	MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	51,00	118	6018,00	Vinzare Cumparare	25000091	0,00	10,00
10.01.17 11:33	MD14ROZA1009	IM "SUDZUCKER-MOLDOVA"	32,48	29469	957153,12	Oferta publica pe piata secundara	10916660	0,27	10,00
10.01.17 13:01	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	1030,00	100	103000,00	Vinzare Cumparare	1037634	0,01	200,00
TOTAL				29687	1066171,12				

Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF pentru perioada 09.01.2017-13.01.2017

Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„ORIZONT” S.A., CHIȘINĂU	MD14RIZO1001	268	1	272	263720,32	0,49
2	„INTRA GROUP” S.A., CHIȘINĂU	MD14INGR1005	1	1	420 000	428400,00	1,56
	Total			2	420272	692120,32	

Tipul tranzacției: Moștenire

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„DAAC HERMES GRUP” S.A., CHIȘINĂU	MD14MARS1000	1	2	896	896,00	0,00
2	„COPILĂRIE” S.A., CHIȘINĂU	MD14COP1000	5	1	23	115,00	0,01
3	„CTC ALFA” S.A., CHIȘINĂU	MD14ALFA1005	15	1	25	375,00	0,03
4	„CONSOCIVIL” S.A., CHIȘINĂU	MD14CONC1008	10	1	844	8440,00	0,15
	Total			5	1788	9826,00	

Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sunt soți, rude sau afini pînă la gradul II inclusiv

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„BUCURIA” S.A., CHIȘINĂU	MD14BUCU1002	10	1	409	4090	0,02
	Total			1	409	4090	

Tipul tranzacției: Retragera obligatorie în condițiile art.30 din Legea privind piața de capital

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„ZORILE” S.A., CHIȘINĂU	MD14ZORI1001	18	993	34865	1383443	0,43
2	„PROMTEHAZ” S.A., CHIȘINĂU	MD14ROMT1003	1	23	2020	88617	0,15
	Total			1016	36 885	1472060,40	

Poziții deschise pe piața reglementată și MTF la data de 18.01.2017

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
Piața reglementată				
MD14EURB100	BC "EUROCREDITBANK"	0,00	15,00	132908,00
MD14ENER100	BC"ENERGBANK"SA	0,00	99,00	6307,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1030,00	1103,00
MD14ARGO10	Societati de Asigurari-Reasigurari "MOLDCARGO" S.A	0,00	300000,00	1,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	102,00	1797,00
MD14VCTB100	BC "VICTORIABANK" S.A.	0,00	51,00	4070,00
MD14VCTB100	BC "VICTORIABANK" S.A.	0,00	53,00	25840,00
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)				
MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	5,00	375,00

Stimate acționar SA „AVICOLA-NORD”!

Consiliul Societății pe acțiuni „AVICOLA-NORD” cu sediul or. Fălești, str. Mihai Eminescu, 64, informează acționarii societății privind convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor SA „Avicola – Nord” la data de 02 februarie 2017, ora 10-00, ora înregistrării participanților la adunarea generală extraordinară – de la 09-30 pînă la 10-00. Locul desfășurării adunării generale extraordinare – mun. Chișinău, str. Tighina 65, of. 601. Forma ținerii adunării – cu prezența acționarilor.

ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII:

1. Cu privire la încheierea tranzacției de proporții
2. Cu privire la împuternicirea administratorului societății cu dreptul de a semna actele aferente încheierii tranzacției de proporții
3. Cu privire la autentificarea semnăturilor președintelui și secretarului adunării

Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală va fi întocmită la situația din 18.01.2017 de societatea de registru, care ține registrul deținătorilor de valori mobiliare al SA „Avicola – Nord”.

Acționarii se vor putea familiariza cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale cu 10 zile înainte de ținerea adunării, între orele 10-00 – 11-00, la sediul societății.

Persoana responsabilă pentru asigurarea accesului acționarilor cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale se propune Sanduleac Marina.

“BANCA SOCIALĂ” S.A. în proces de lichidare

/IDNO-1002600035719/

aduce la cunoștința potențialilor cumpărători despre desfășurarea la Bursa de Valori a Moldovei a licitațiilor “cu strigare”, de vânzare a bunurilor mobile (valori mobiliare) în loturi unice în perioada 01.02.2017-10.02.2017 după cum urmează:

Denumirea emitentului	IDNO	Canditatea de acțiuni, un.	Prețul unei acțiuni, lei	Suma, lei
“CEPROSERVING” SA	1003600115245	347637	176,91	61500461,67
CA “ALLIANCE INSURANCE GROUP” SA	1002600029347	232485	4,95	1150800,75

Bunurile mobile se vând în condiții speciale care sunt prevăzute de actele interne ale emitenților nominalizați și de către legislația RM. Doritorii pot lua cunoștință de bunurile expuse la vânzare și procedura de vânzare a activelor nominalizate mai sus, în zilele de lucru între orele 10:00 – 16:00, la sediul “BANCA SOCIALĂ” S.A. în lichidare pe adresa: mun. Chișinău str. Vlaicu Pîrcălab 55 (tel. 068881818) și la societatea de investiții VALINVEST S.A. pe adresa: mun. Chișinău, str. Ghenadie Iablocikin 5/1 (tel: 097543503, 079778164).

S.A. “FLORENI”

Informația privind deținerile de acțiuni pentru persoanele (fizice, juridice) care individual sau împreună cu persoanele ce activează în mod concertat au obținut sau au înstrăinat acțiuni cu drept de vot ale unui emitent de valori mobiliare și în urma acestora cota deținerilor atinge, depășește sau coboară sub limita de 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 33%, 50%, 66%, 75% și 90% din acțiunile aflate în circulație ale emitentului

I. Informația privind emitentul de valori mobiliare:

- Denumirea emitentului de valori mobiliare: S.A. “Floreni”
- Emitentul de valori mobiliare reprezintă:
  - o instituție financiară,
  - o societate de asigurări,
  - o companie de leasing,
  - un emitent, ale cărui valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată,
  - un emitent, ale cărui valori mobiliare sunt admise la tranzacționare în cadrul unui MTF.
- IDNO și data înregistrării de stat a emitentului de valori mobiliare la Camera Înregistrării de Stat: 1002601002055 din 21.07.1995.
- Sediul emitentului de valori mobiliare, numărul de telefon, fax ale emitentului de valori mobiliare: sat. Floreni, r-l Anenii Noi, 0 265 61381.
- Codul ISIN al valorilor mobiliare: MD14-FLO1004.

II. Identificarea deținătorului de valori mobiliare:

- Persoane fizice:
  - Numele, prenumele: Șaulschi Vladimir
- Persoane juridice:
  - Denumirea completă: RIVERSDALE OVERSEAS LTD
  - Sediul: Suite 102, Ground Floor, Blake Building, Corner Eyre&Hutson Streets, Belize City, Belize
  - Numele, prenumele conducătorului: Nancy Bennett

III. Date despre tranzacție:

- Data tranzacției: 16.01.2017
- Numărul, cota valorilor mobiliare deținute pînă la tranzacție: persoana juridică – 915870,31,595%; persoana fizică – 1778971,61,37%.
- Numărul, cota valorilor mobiliare obținute/înstrăinate în cadrul tranzacției: persoana juridică – 915870,31,595%; persoana fizică – 800770,27,62%.
- Numărul, cota valorilor mobiliare deținute după tranzacție: persoana juridică – 0,0%; persoana fizică – 2579741,88,99%.
- Numărul, cota valorilor mobiliare deținute după tranzacție în comun cu persoanele ce activează în mod concertat: 2579741,88,99%.

Consiliul CIE “Moldexpo” SA

aduce la cunoștință că, în data 22 decembrie 2016, a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor S.A. C.I.E. “Moldexpo” care a examinat și a aprobat

URMĂTOARELE DECIZII:

- S-a împuternicit Comisia de cenzori să autentifice semnăturile președintelui și secretarului în Procesul-verbal al Adunării generale extraordinare a acționarilor.
- S-a aprobat Ordinea de zi a Adunării generale extraordinare a acționarilor.
- S-a acceptat încetarea înainte de termen a împuternicirilor membrilor Consiliului Societății pe Acțiuni C.I.E. “Moldexpo” și a fost ales Consiliul Societății pe Acțiuni C.I.E. “Moldexpo”.
- A fost stabilit cuantumul retribuției muncii membrilor Consiliului Societății.

C.I.E. “Moldexpo” S.A.

Anunț cu privire la desfășurarea concursului de selectare a companiei pentru achiziționarea combustibilului. Centrul Internațional de Expoziții “Moldexpo” S.A. anunță desfășurarea concursului de selectare a companiei pentru achiziționarea combustibilului auto.

Data limită pentru depunerea ofertelor – 31.01.2017, ora 11:00. Locul de depunere a ofertelor – orașul Chișinău, str. Ghiocilor nr. 1, C.I.E. “Moldexpo” S.A., Casa specialiștilor, bir. nr. 5.

Participanții la concurs vor fi obligați să depună ofertele conform condițiilor aprobate de către C.I.E. “Moldexpo” S.A., care pot fi solicitate la telefon: +373-22810448, sau e-mail: land@moldexpo.md; persoana de contact: Mircea Doltu.

Deschiderea ofertelor va avea loc în prezența reprezentanților ofertanților, în data de 31.01.2017, ora 11:00, la sediul C.I. E. “Moldexpo” S.A., pavilionul central, etajul 2, sala de conferințe.

STIMATE ACȚIONAR S.A. “NEW HORIZON”!

Conform Ordinului din 16.01.2017 al directorului general “NEW HORIZON” S.A. privind convocarea adunării generale ordinare a acționarilor societății sunteți invitați la adunarea generală a acționarilor, care va avea loc la data de 02 februarie 2017 pe adresa: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Ion Pelivan, nr. 13-A. Începutul înregistrării la ora 9.30; Începutul adunării la ora 10.00.

ORDINEA DE ZI:

- Numirea în funcție directorului filialei Bălți a Societății pe Acțiuni „New Horizon.”
- Prezentarea și aprobarea raportului anual (2016) a activității întreprinderii;

Lista acționarilor cu dreptul de participare la adunare este întocmită de către registratorul independent – “Registru-Corect” S.A. la data de 16.01.2017.

Acționarii pot fi familiarizați cu materialele ordinii de zi a adunării generale începând cu 23.01.2017 în zilele de lucru între orele 10:00 – 17:00 pe adresa: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Ion Pelivan, nr. 13-A.

Stimați acționari al S.A. „Universul”,

Societatea pe acțiuni „Universul” în baza deciziei organului executiv convoacă Adunarea Generală Extraordinară cu prezența acționarilor Societății, care va avea loc la data de 02 Februarie 2017 ora 10.00, or. Orhei, str.M. Eminescu 7 în incinta societății. Începutul înregistrării 9.30, sfârșitul înregistrării 9.50. Începutul adunării ora 10.00

CU URMĂTOAREA ORDINE DE ZI:

- Solicitarea de la o bancă comercială a unui credit investițional.
- Garantarea executării obligațiilor conform contractului de credit prin depunerea în gaj a bunurilor întreprinderii.
- Adresarea către persoane terțe, în vederea garantării executării obligațiilor conform contractului de credit.
- Eliberarea împuternicirilor pentru semnarea contractelor precum și alte documente necesare pentru validarea raporturilor cu Banca.
- Legalizarea semnăturilor președintelui și a secretarului pe procesul verbal a adunării generale extraordinare.

Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor va fi ținută cu prezența acționarilor sau reprezentanților lor, prezentînd buletinul de identitate sau procura perfectată în conformitate cu prevederile legislației.

Lista acționarilor cu drept de participare la Adunarea Generală Extraordinară a Acționarilor va fi întocmită la situația din 18.01.2017 de către registrul independent “Registru-Garant” S.A.

A stabili că acționarii pot lua cunoștință cu materialele pentru ordinea de zi a Adunării cu zece zile înainte de ținerea ei, între orele 10.00 – 12.00 la sediul societății (în contabilitate) pe adresa: or. Orhei, str. Mihai Eminescu, 7.

Acționarii vor fi informați despre convocarea Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor prin expedierea avizelor tuturor acționarilor și publicarea informației în ziarul “Capital Market”.

S.A. “Edilitate”

propune darea în locațiune a următoarelor obiecte:

Încăperi de producție:	S m ²
str.M. Eminescu, 49	15,0
str.M. Eminescu, 49	21,0
str. Haltei, 3	
Lotul Nr 1- corpus admin.	88,9
Lotul Nr3 – box	49
Acoperișul asfaltic-mijl. fixe	1000-1200

str. Cucurilor, 41

Încăperi sub oficii	de la 18 m ² pînă la 45 m ²
Acoperișul asfaltic-mijl. fixe	de la 20 m ² pînă la 1000 m ²

str. Gh. Madan 44/1-Complexul sportiv

Lotul Nr1- Încăperi sub oficiu	de la 16 m ² pînă la 20m ²
Lotul Nr2 – Sala sportivă – pe oră	

Telefon de contact 022-225083

“S.C.P.C.” SA

Informația suplimentară cu privire la rezultatele ofertei de preluare a acțiunilor “S.C.P.C.” SA înregistrată conform Hotărârii CNPF

Prin prezenta Vă comunicăm, că conform rezultatelor cu privire la oferta de preluare a acțiunilor S.C.P.C. SA, derulată în perioada 30.11.2016 – 29.12.2016, conform Hotărârii CNPF nr. 57/6 din 18.11.2016, Ofertanții împreună cu persoanele concertate după derularea ofertei de preluare dețin mai mult de 90%, astfel doresc să inițieze procedura de retragere obligatorie a acționarilor în conformitate cu prevederile din art. 30 al Legii 171 din 11.07.2012 privind piața de capital.

ÎM “Sudzucker-Moldova”

Informația cu privire la rezultatele ofertei publice înregistrată conform Hotărârii CNPF

- Data notificării: 11.01.2017
- Tipul ofertei de preluare – oferta de preluare benevolă
- Perioadă de derulare a ofertei – 07.12.2016 – 05.01.2017
- Numărul și data hotărârii CNPF privind aprobarea prospectului ofertei de preluare – №57/7 din 18.11.2016
- Ofertantul: Sudzucker Holding GmbH (Maximilianstr. 10,68165 Mannheim, Bundesrepublik Deutschland)
- Informația privind emitentul: Societatea pe Acțiuni ÎM “Sudzucker-Moldova”, nr. 1002600008706 din 23.08.1994, adresa juridică: str. 27 August, 1, or. Drochia, Republica Moldova).
- Deținerea de valori mobiliare a ofertantului și persoanelor concertate: Sudzucker Holding GmbH – 79,1% – 8 636 566 unități
Moldova-Agroindbank SA – 12,41% – 1 350 488 unități
Sudzucker Holding GmbH și Moldova-Agroindbank SA – 91,48% – 9 987 054 unități
- Datele de identificare ale intermediarului ofertei: Societatea de investiții: CB “DAAC Invest” SA, adresa mun. Chișinău, str. Calea Leșilor, 10
- Locul de derulare a ofertei de preluare: Oferta a avut loc la piața reglementată – Bursa de Valori a Moldovei
- Numărul de valori mobiliare, care a constituit obiectul ofertei – 339 009 unități – 3,1%
- Prețul valorilor mobiliare – 32,48 lei
- Numărul și cota valorilor mobiliare depuse în cadrul ofertei publice – 29 469 acțiuni (0,27%)
- Numărul de valori mobiliare procurate de ofertant Sudzucker Holding GmbH și suma totală plătită de ofertant Sudzucker Holding GmbH – 29 469 acțiuni, valoarea totală acțiunilor procurate 957 153,12 lei
- Actual ofertantul împreună cu persoanele concertate deține: Sudzucker Holding GmbH – 79,37% – 8 666 035 unități
Moldova-Agroindbank SA – 12,41% – 1 350 488 unități
Sudzucker Holding GmbH și Moldova-Agroindbank SA – 91,75% – 10 016 523 unități.
- Ofertantul împreună cu persoanele concertate după derularea ofertei de preluare dețin mai mult de 90%, astfel doresc să inițieze procedura de retragere obligatorie a acționarilor în conformitate cu prevederile din art. 30 al Legii 171 din 11.07.2012 privind piața de capital.

Derularea procedurii de achiziționarea obligatorie conform art. 31 alin. (3) din Legea privind piața de capital:

OFERTANTUL DECLARĂ:

- Alți deținători de valori mobiliare de aceeași clasă sînt în drept să adreseze Ofertantului cerere de achiziționare obligatorie în termen de cel mult 3 luni de la expirarea duratei ofertei de preluare efectuate de Ofertant. La expirarea termenului de 3 luni, deținătorii de valori mobiliare pierd dreptul de a cere achiziționarea obligatorie.
- Perioada de înaintare a cererilor: 06.01.2017 – 06.04.2017
- Prețul de achiziționare obligatorie: 32,48 lei per acțiune
- Locul de recepționare a cererilor: la sediul Intermediarului amplasat pe adresa str. Calea Lesilor, 10, or. Chisinau, telefon de contact 022-508-351, în zile de lucru între orele 10.00 – 16.00
- Modul și termenul de plată: Ofertantul efectuează plățile pentru achiziționarea valorilor mobiliare în termen de cel mult 2 săptămîni de la data depunerii de către deținătorul de valori mobiliare a cererii de achiziționare obligatorie.

**Решения
Национальной комиссии
по финансовому рынку**

2

**Рейтинговое агентство Moody's
улучшило прогноз рейтинга
Молдовы с негативного
на стабильный**

3

**Как поведет себя лей
по отношению к основным
валютам в 2017 году?**

5

Европейская Комиссия одобрила предоставление Молдове финансовой помощи в 100 млн евро

Европейская комиссия одобрила предоставление Молдове финансовой помощи в 100 млн евро. Как передает агентство «ИНФОТАГ» со ссылкой на сообщение Еврокомиссии, выплаты будут производиться тремя траншами на протяжении 2017 и 2018 годов.

Согласно сообщению комиссии, «деньги помогут государству профинансировать расходы на краткосрочный период».

«Макрофинансовая помощь является инструментом Европейского союза для вмешательства в кризисных ситуациях, предназначенная для стран, находящихся в непосредственной близости. Программа макроэкономической помощи состоит из 40 млн евро в виде гранта и 60 млн евро в виде среднесрочного кредита в благоприятных условиях. Компонент гранта происходит из бюджета ЕС, в то время как кредит будет заключен на европейском рынке капитала», – отмечается в сообщении.

Вице-председатель Еврокомиссии, комиссар по вопросам валюты евро и социального диалога Валдис Домбровскис, отвечающий за финансовую стабильность, финансовые услуги и капитал единого рынка, сказал, что «помощь поможет РМ финансировать срочные расходы и стабилизировать экономику».

«Мы уверены, что будут выполнены условия для выплаты финансирования, и это будет способствовать совершенствованию управления, а также поддержит столь необходимые реформы», – подчеркнул Домбровскис.

Еврокомиссар по экономике

и финансовым делам Пьер Москович заявил, что «необходимо поощрять усилия Молдовы, ориентированные на политику стабилизации и подходы, которые направлены на то, чтобы уменьшить уязвимость».

«Европейская комиссия поддерживает страну, потому что она прилагает усилия для поддержания макроэкономической стабильности и для того, чтобы улучшить режим правления, который может привести к устойчивому и инклюзивному росту», – сказал Москович.

В официальном сообщении Еврокомиссии отмечается, что «Республика Молдова сталкивается

со множеством проблем, наиболее важными из которых являются коррупция и слабые возможности управления».

«Это привело к ослаблению налогового равновесия, платежного баланса, замедлению экономического роста и в конце концов к отсутствию возможностей в исследовании крупного банковского мошенничества, которое ударило по экономике страны в 2014 г. Экономические трудности были подчеркнуты экономическими проблемами некоторых региональных торговых партнеров Молдовы. Часть негативных эффектов были смягчены улучшением торговых отношений с Европейским союзом

путем вступления в силу Соглашения об ассоциации и создания Углубленной и всеобъемлющей зоны свободной торговли», – отмечается в документе.

Решение Еврокомиссии от 13 января о предоставлении макрофинансовой помощи Республике Молдова должно быть утверждено Европейским парламентом и советом. Макрофинансовая помощь ЕС является дополнением к помощи, предоставленной Международным валютным фондом. В рамках предыдущего соглашения о макроэкономической помощи 90 млн евро в виде гранта были предоставлены Молдове в 2010 – 2012 гг.

Курс валют
на 18.01.2017

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	20.1558
EUR	1	21.5868
UAH	1	0.7303
RON	1	4.7945
RUB	1	0.3412

CAPITAL Market

**ВНИМАНИЮ
АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ!**

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

**Внимание
читателей!**

Газету Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156
Комрате: №169
Кагуле: №170
Оргееве: №150
Хынчештах: №161
Сороках: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу Кишинев, ул. В. Александри, 115.

**ВНИМАНИЮ
УЧАСТНИКОВ
НЕБАНКОВСКОГО
ФИНАНСОВОГО РЫНКА!**

В Monitorul Oficial al Republicii Moldova №459-471/923 от 23.12.2016 опубликовано Постановление Парламента №269 от 09.12.2016 „Об утверждении бюджета Национальной комиссии по финансовому рынку на 2017 год”. Обращаем внимание участников небанковского финансового рынка на изменения некоторых пошлин и выплат в 2017 году.

Указанный документ находится на сайте НКФР <http://www.cnpf.md/md/bug/>.

**Вниманию компаний – субъектов
публичного интереса!**

Оператор Официального механизма накопления информации ÎS Capital Market сообщает, что механизм накопления информации начал работу по электронному адресу <http://emitent-msi.market.md>.

**Телефоны для справок:
022 221287, 022 229445**

Подпишись!

Подпишись на газету
Capital Market в любом отделении
«Poșta Moldovei» страны или
у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221
Pressinform-Curier (022) 237187
Агентство “Ediții Periodice” (022) 233740

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку, состоявшегося 13 января 2017 года, был принят ряд решений.

В результате повторного невыполнения управляющими АЕІ BRĂVICENI CREDIT и CREDIT-CONSUM предписаний, установленных постановлениями НКФР о непредставлении некоторыми ссудо-сберегательными ассоциациями специализированных отчетов за III квартал 2016 отчетного года и о повторном предписании некоторым ссудо-сберегательным ассоциациям представить специализированные отчеты за III квартал 2016 отчетного года, Административный совет НКФР принял решение отозвать лицензии АЕІ BRĂVICENI CREDIT и CREDITCONSUM на право осуществления деятельности в сфере ссудо-сберегательных ассоциаций категории «А», обязав сдать отозванные лицензии в Национальную комиссию по финансовому рынку в течение 10 рабочих дней с момента вступления в силу решения, и предписав АЕІ BRĂVICENI CREDIT выплатить регуляторные платы за II квартал отчетного 2016 года согласно положениям действующего законодательства, в противном случае будут применены наказания, предусмотренные действующими законодательными актами.

Рассмотрев представленное заявление, Административный совет НКФР принял решение выдать CF BV FIDUCIAR INVEST SA предварительное согласие на размещение денежных средств на срочный депозитный счет в BC MOLDOVA AGROINDBANK SA, указав CF BV FIDUCIAR INVEST SA проинформировать Национальную комиссию по финансовому рынку об исполнении решения в течение 3 дней с представлением доказательных документов и обратив внимание на необходимость использования финансовых средств только для выполнения обязательств по предварительному согласию.

Изучив представленные материалы, Административный совет НКФР принял решение утвердить проспект добровольного публичного предложения, объявленного оферентом Обществом с ограниченной ответственностью INCONARM, предметом которого являются 314 602 простых именных акций, выпущенных Акционерным обществом TRANSCON-M, по цене 4,70 лея за акцию, сроком действия 15 дней с момента объявления.

В результате неисполнения Акционерным обществом ASITO-BROKER положений Постановления НКФР о приостановлении действия лицензии инвестиционного общества Акционерного общества ASITO-BROKER, Административный совет НКФР принял решение отозвать лицензию инвестиционного общества категории «В», предписав руководству компании обеспечить безусловное соблюдение положений законодательства в сфере прекращения профессиональной деятельности вследствие отзыва лицензии на право деятельности на рынке капитала. Предусмотрено, что если клиенты SA ASITO-BROKER в течение 30 дней не от-

звуют ценные бумаги из кастодиального хранения, считать утвержденной их передачу на открытые личные счета в реестрах держателей ценных бумаг данного общества, а также других лицензированных или имеющих разрешение на деятельность на рынке капитала лиц, обязав обеспечить проведение соответствующих операций в течение 10 дней, в том числе соблюдая положения решения НКФР и при сохранении запретов, наложенных согласно законодательству на арестованные акции. Согласно решению, каждые 10 рабочих дней SA ASITO-BROKER обязано информировать Национальную комиссию по финансовому рынку о принятых мерах с приложением доказательных документов. В случае несоблюдения решения, будут приняты меры в соответствии с законодательством.

В результате поступивших обращений были допущены к торгам на регулируемом рынке ценные бумаги, выпущенные Акционерными обществами AMBALAJ-BULBOACA и MOLDTEHMED, без опубликования публичных предложений.

В ходе заседания было принято решение о переоформлении лицензий:

– Страхового-перестраховочного брокера AECM ASIGURĂRI SRL серии CNPF №000837, выданную 6 ноября 2015 года на неограниченный срок, на право осуществления посреднической деятельности в страховании и перестраховании, путем замены приложения к лицензии с включением следующего адреса, по которому осуществляется лицензируемая деятельность: ул. Влайку Пыркалаб, 45, оф. 300А, мун. Кишинев;

– Страховой компании ASTERRA GRUP SA серии CNPF №000850, выданную 13 сентября 2011 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с включением следующих адресов, по которым осуществляется лицензируемая деятельность: ул. Кишиневская, 14, г. Хынчешты; ул. Василе Лупу, 6/021, г. Оргеев;

– Страховой компании GALAS SA серии CNPF №000777, выданную 12 февраля 2009 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с включением следующих адресов, по которым осуществляется лицензируемая деятельность: ул. М. Фрунзе, 57, кв. 11, г. Кагул; ул. Василе Лупу, 34, г. Оргеев;

– Страхового-перестраховочного общества MOLDCARGO SA серии CNPF №000687, выданную 30 мая 2011 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с включением следующего адреса, по которому осуществляется лицензируемая деятельность: ул. Ивана Франко, 44/А, мун. Бельцы.

Административный совет НКФР принял решение утвердить законопроект о внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты и принял решение отправить его Правительству Республики Молдова на рассмотрение и утверждение.

Нацбанк Молдовы опубликовал Регламент о владении банками долями участия в уставном капитале юридических лиц

Документ, утвержденный Исполкомом НБМ 1 декабря 2016 г., устанавливает механизм и правила по прямому или косвенному владению банками долями в капитале юридических лиц резидентов или нерезидентов, отличные от банков – резидентов.

Согласно Регламенту, ни один банк, самостоятельно либо в составе группы согласованно действующих лиц, без письменного разрешения Нацбанка не вправе: 1) владеть в капитале юридического лица, за исключением банков, в капитале которых приобретение/владение долями осуществляется в соответствии со статьей 15 Закона о финансовых учреждениях, долей, равной 20% и более от капитала юридического лица либо балансовая стоимость которой превышает 5% размера регламентированного капитала банка; 2) владеть долями, указанными

в подпункте 1) общей балансовой стоимостью более 50% размера регламентированного капитала банка.

Оговорено, что не требуется разрешения Нацбанка для долей участия в капитале юридических лиц в случае, если они передаются во владение/приобретаются в счет погашения долгов и/или временного владения банком долями участия от имени собственника, но за счет других лиц.

Письменное разрешение НБМ на владение банком долей в капитале юрлица должно быть получено до заключения юридического акта по приобретению доли в капитале юрлица. Банки должны извещать Нацбанк о любой доле банка в капитале юрлица, о долях в капитале юрлица, переданных во владение/приобретенных взамен возврата задолженности, а также о временном владении банком долями в капитале юрлица от своего имени, но за счет других лиц, с представлением

решения уполномоченного органа в 10-дневный срок со дня осуществления инвестиции/передачи во владение/приобретения взамен возврата задолженности/временного владения банком от своего имени, но за счет других лиц.

Кроме того, банки должны представлять НБМ отчет о долях участия в капитале юридических лиц, составленный в соответствии с Инструкцией о порядке составления и представления банками отчетов в пруденциальных целях. Каждое полугодие банки обязаны представлять НБМ финансовые отчеты юридических лиц, в которых банк владеет долями в размере 20% или более от их капитала, или если юридическое лицо является отделением банка, а также информацию о «крупных» экспонированных указанных юридических лиц в специальном порядке, который содержится в регламенте.

InfoMarket

Германия поможет Молдове в реформировании публичного управления

Германия поддержит усилия правительства Молдовы по реформированию публичного управления путем создания посредством Немецкого агентства по международному сотрудничеству группы национальных и международных экспертов, которые будут участвовать в реализации программы реформ.

Как сообщили «ИНФОТАГ» в правительстве, об этом шла речь накануне на встрече премьер-министра Павла Филипа с послом Германии в РМ Ульрике Кнотц.

«Этот центр станет сердцем внедрения реформ. Именно здесь, в сотрудничестве с отобранными экспертами, проекты реформ будут корректироваться с лучшей международной практикой и адаптироваться к реальным потребностям общества. Также центр обеспечит мониторинг и оценку достигнутых результатов», – сказал премьер.

Он сообщил о завершении процесса реорганизации Государственной канцелярии в соответствии с передовой европейской практикой.

«Следующим шагом станет инициирование реформы центральных органов власти, подведомственных им учреждений, а также подготовка концепции реформы местных властей. Правительство не намерено менять поставленные цели и продолжит реализацию амбициозной программы реформ», – сказал Филип.

Стороны также обсудили вопросы внедрения Стратегии интеграции национальных меньшинств, приднестровского урегулирования, усовершенствования оплаты труда в государственном секторе.

ИНФОТАГ

Госканцелярия правительства Молдовы перешла на электронный документооборот

Как сообщил Кабмин, с января 2017 г. документы Госканцелярии правительства регистрируются, отправляются и перенаправляются только через информационную систему «e-Management». Эта мера призвана обеспечить хорошее внедрение инициативы «Безбумажное правительство» и повысить эффективность операционной деятельности учреждения.

Таким образом, проекты постановлений должны представляться на рассмотрение и утверждение правительству в электронном виде и, соответственно, утвержденные Кабмином документы не будут направляться в министерства на бумаге, а только в электронном формате.

В то же время в целях обеспечения прозрачности в процессе принятия решений, проект повестки дня заседаний правительства и проекты нормативных актов, которые должны быть рассмотрены правительством, будут размещаться только в электронном виде на официальном сайте правительства (www.gov.md).

Лицензионная палата сможет приостанавливать выдачу или продление лицензии через «е-лицензирование»

Это предусматривают поправки к Закону о регулировании предпринимательской деятельности путем лицензирования. В частности, Лицензионная палата (ЛП) сможет приостанавливать выдачу, продление и переоформление лицензий посредством услуги е-лицензирования в случае, если эта услуга не функционирует, в информационной системе этой услуги обнаружены ошибочные данные, а также если выявлена попытка тенденциозного манипулирования услугой «е-лицензирования».

«Е-лицензирование» – электронная услуга, которая позволяет компаниям отправлять в режиме онлайн декларации для получения/продления лицензии или заявления о переоформлении лицензии, а также получать электронное подтверждение одобрения или отклонения заявлений. Эта услуга имеет юридическую силу и равнозначна обычной процедуре лицензирования.

По данным ЛП, в I полугодии 2016 г. посредством «е-лицензирования» было оформлено около 99% лицензий. Напомним, в октябре прошлого года правоохранительные органы обнаружили, что в электронную систему «е-лицензирование» вводились неверные данные о продлении лицензий на работу ряда казино. В сфере азартных игр 85 из 88 лицензий в январе – июне 2016 г. было оформлено в режиме онлайн.

В связи с выявленными нарушениями, несколько сотрудников ЛП были задержаны, заведены уголовные дела, а парламент в срочном порядке принял ряд поправок в законодательство для недопущения подобных нарушений в будущем.

В Национальной выставке «Сделано в Молдове» примут участие более 300 отечественных компаний

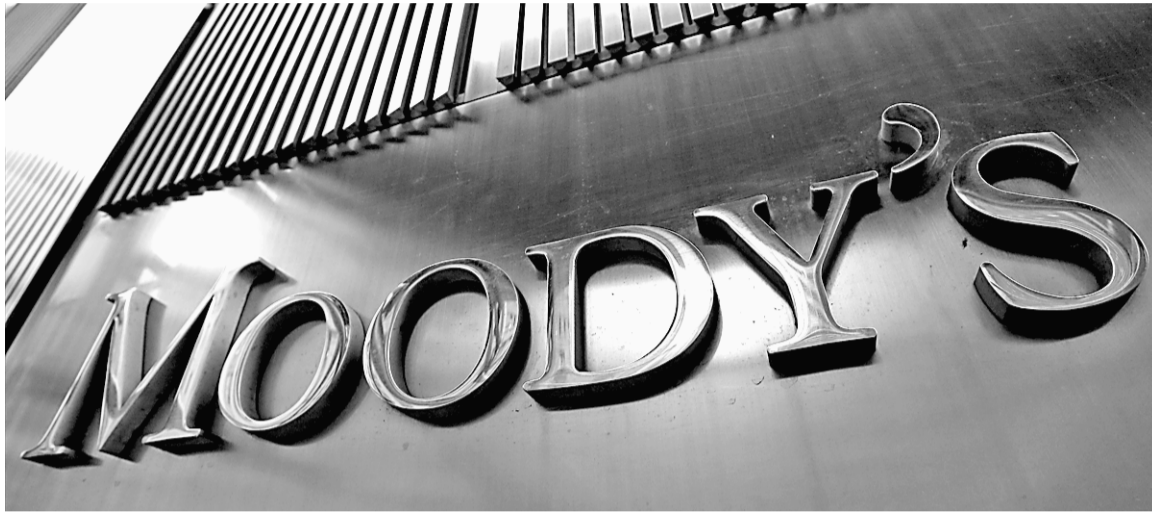
Как сообщили в Торгово-промышленной палате Молдовы, выставка пройдет на Moldexpo с 1 по 5 февраля. Слоганом XVI выставки «Сделано в Молдове» станет «Через качество к конкурентоспособности».

В выставке коллективными стендами примут участие компании из Леовского, Рышканского, Новоаненского, Яловенского, Чимишлийского, Криулянского, Ниспоренского, Резинского, Хынчештского, Флорештского, Унгенского, Фалештского, Каларашского районов и АТО Гагаузия.

Общая выставочная площадь – 2,1 тыс. кв. м.

InfoMarket

Рейтинговое агентство Moody's улучшило прогноз рейтинга Молдовы с негативного на стабильный

Moody's пересмотрело рейтинг в результате «снижения рисков государственного финансирования» после подписания соглашения с МВФ, «что привело к дополнительному многостороннему и двустороннему финансированию», а также «принятию новых рамок банковского регулирования, направленного на укрепление системы управления банковской системы».

Доводы агентства при подтверждении рейтинга ВЗ «отражают более спокойную политическую обстановку после ряда перемен в руководстве правительства в 2014-2015 гг., когда банковское хищение привело к резкому увеличению государственного долга. С другой стороны, Moody's отмечает, что рейтинг Республики Молдова остается в значительной мере ограниченным из-за высокого уровня бедности, низкой экономической базы, структурных препятствий на пути экономического роста и очень слабой институциональной власти страны.

ПАВЕЛ ФИЛИП: «СПЕЦИАЛИСТЫ В ОБЛАСТИ ЭКОНОМИКИ ЗНАЮТ, НАСКОЛЬКО ЭТО ВАЖНАЯ И ОБНАДЕЖИВАЮЩАЯ НОВОСТЬ ДЛЯ НАШЕЙ СТРАНЫ»

Премьер-министр Павел Филип написал в социальной сети, что «международное агентство Moody's, являющееся очень важным компасом для иностранных инвесторов, изменило страновой рейтинг Республики Молдова с негативного ВЗ на стабильный. Специалисты в области экономики знают, насколько это важная и обнадеживающая новость для нашей страны. Это является прямым результатом усилий, которые мы в правительстве, а также наши парламентские коллеги и все граждане Молдовы предприняли для преодоления сложного экономического и политического кризиса».

«Это результат выполнения в 2016 г. «дорожной карты» с ЕС, начала серьезных реформ и подписания соглашений с МВФ и Всемирным банком. Это обнадеживающий знак для 2017 г. В то же время я желаю, чтобы в будущем Молдова получала положительный рейтинг от каждого

соотечественника, который чувствует, что живет лучше из года в год в этой стране», – написал также премьер.

ЭКСПЕРТЫ НЕ ИСПЫТЫВАЮТ ТАКОГО ОПТИМИЗМА

«Moody's является единственной рейтинговой компанией, которая ведет мониторинг ситуации в Молдове и проводит оценку (S&P и Fitch не считают Молдову территорией, которая заслуживает внимания инвесторов). Сейчас агентство изменило рейтинг с ВЗ негативного на ВЗ стабильный. Что это значит? Не будем вдаваться в технические детали. Понятно, что это прямое следствие подписания соглашения с МВФ. Но все же, что такое жить в стране, у которой рейтинг ВЗ стабильный? Лучше всего провести сравнение. Грузия, Армения и Азербайджан имеют лучшие рейтинги. У Албании рейтинг лучше. Мы находимся примерно на уровне Боснии и Герцеговины. В Европе нет страны с более низким рейтингом. Это уровень Пакистана, Ганы и Ямайки. У Кыргызстана, Кении, Никарагуа, Папуа Новой Гвинеи рейтинги выше», – отмечает эксперт IDIS Viitorul Серджиу Гайбу.

Он обратил внимание на «фундаментальные причины, определяющие низкий рейтинг Молдовы»:

«Moody's считает, что рейтинг Республики Молдова остается низким в основном из-за высокого уровня бедности, узкой экономической базы, структурных препятствий на пути роста экономики и слабой институциональной власти в стране, а также рисков приднестровского конфликта».

ЧТО КОНСТАТИРОВАЛО АГЕНТСТВО В АВГУСТЕ 2015 г.?

В начале августа 2015 года Международное рейтинговое агентство Moody's сохранило кредитный рейтинг Молдовы на уровне ВЗ, но изменило перспективу со стабильной на негативную. В докладе, опубликованном тогда рейтинговой компанией, указано, что понижение оценки перспективы было обусловлено повышенными рисками для платежеспособности государства в контексте политических вызовов, связанных с многосторонней финансовой поддержкой, а также с неопределенностью, вызванной влиянием кризиса в банковском секторе на доходы, управляемые правительством.

Сохранение уровня ВЗ для Республики Молдова отражает ряд

положительных кредитных факторов, несмотря на некоторые показатели, оправдывающие отрицательную тенденцию. По данным Moody's, у нашей страны была «сильная налоговая позиция в конце 2014 года», а согласно данным Министерства финансов, доля госдолга в ВВП составляет 24,8%, что является благоприятным показателем по сравнению со средними показателями в 48% у большинства стран уровня В, считает Moody's.

Более того, Международное рейтинговое агентство отметило в 2015 году улучшение институциональных способностей Республики Молдова, несмотря на то, что их уровень крайне низок по показателям правления, оценку которых провел Всемирный банк в 2011 году.

Также Moody's снизило рейтинг банков, местных ценных бумаг и депозитов с В2 до Ва2. Остальные характеристики Республики Молдова остались неизменными. Предел облигаций в валюте оценен уровнем В2, в то время как уровень, установленный для предела депозитов в валюте, является Саал.

Нестабильная политическая обстановка в 2015 году, характеризующаяся частой сменой правительств, привела к отсрочке подписания новой программы с Международным валютным фондом, что, в свою очередь, заставило многосторонних кредиторов приостановить финансовую помощь Республике Молдова, в частности бюджетную поддержку. ЕС объявил о том, что разблокирует бюджетную поддержку лишь после подписания новой программы с МВФ, говорится в отчете рейтинговой компании.

Moody's прогнозировало в 2015 году спад молдавской экономики на 1% как следствие отрицательного влияния замедления роста экономики Российской Федерации, а налоговый дефицит в нашей стране возрастет до 5,3% ВВП.

Агентство отмечает, что учло достижения, связанные с назначением нового правительства. Вместе с тем рейтинговая компания ожидает, что это будет способствовать новому соглашению с МВФ, осуществлению реформ, необходимых для возобновления внешней бюджетной помощи, однако сохранится риск неплатежеспособности правительства даже в том случае, если соглашение будет подписано в кратчайшие сроки.

Влад БЕРКУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnprf.md

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. «О Национальной комиссии по финансовому рынку», Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; ВС "Victoriabank" S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет IBAN MD24VI00002251311138MDL

Экономический совет при премьер-министре Молдовы будет выполнять функции Национального комитета по содействию торговле

Эти дополнительные полномочия он получит на основании одобренных правительством дополнений к постановлению об Экономическом совете при премьер-министре (ЭС).

Предусмотрено, что для облегчения и координации процесса внедрения Соглашения по содействию торговле, подписанного в рамках Всемирной торговой организации, ЭС будет выполнять функции Национального комитета по содействию торговле. Он уполномочен обсуждать и разрабатывать решения по внешнеторговым проблемам национального значения, которые относятся к двум или более органам госвласти одновременно, в целях обеспечения комплексного подхода и системных реформ.

В то же время координирующие функции по внедрению Соглашения будет осуществлять Таможенная служба.

Одной из основных задач Национального комитета по содействию торговле будет облегчение сотрудничества между публичным сектором и бизнес-средой для внедрения мер по упрощению процедур торговли. Комитет обеспечит механизм координации деятельности с целью облегчения процедур внешней торговли и реализации Соглашения по содействию торговле, будет продвигать меры, необходимые для внедрения этого документа, продвижения для этого инвестпроектов, повышения уровня знаний о механизме и выгодах, предоставляемых одновременно с внедрением мер содействия внешней торговли и т. д.

Как сообщало ранее агентство InfoMarket, Молдова приняла протокол о внесении изменений в Марракешское соглашение об учреждении ВТО, и в этой связи наша страна получит техническую помощь от стран – членов ВТО в целях содействия развитию международной торговли.

Принятый протокол содержит комплекс мер для содействия региональной и международной торговле путем сокращения административных, тарифных и нетарифных барьеров. Для их внедрения развивающиеся страны – члены ВТО смогут получить техническую помощь.

На национальном уровне ответственным за внедрение и координацию применения положения соглашения будет Национальный комитет по содействию торговле.

Подписанное в рамках ВТО Соглашение по содействию торговле нацелено на облегчение условий торговли через сокращение бюрократических процедур для импортеров и экспортеров, уменьшение тарифов и таможенных платежей, исключение нетарифных и технических барьеров, упрощение экспортно-импортных и транзитных операций, более эффективное сотрудничество пограничных структур. Экономические агенты, занимающиеся международной торговлей, смогут сократить стоимость и время на процедуры экспорта, импорта и транзита грузов.

InfoMarket

Рынок ГЦБ 2014 – 2016: Минфин подсчитывает убытки, инвесторы – доходы

Комментарий агентства InfoMarket

Два стрессовых для рынка государственных ценных бумаг (ГЦБ) года прошли: все вернулось на «стартовые позиции» конца 2014 года. Теперь, с конца 2016 года, привлекательность рынка государственных ценных бумаг вернулась в ленивое русло низких ставок и вынужденного спроса.

Вынужденного – потому что для инвесторов в Молдове (прежде всего внутренних) существует только два «официально разрешенных» источника инвестирования – депозиты и ГЦБ. Говоря об инвесторах, речь прежде всего идет о банках и страховых компаниях, которым законом и нормативными актами предписано хранить определенную долю резервов в высоколиквидных активах, коими назначены депозиты и ГЦБ.

Агентство InfoMarket, анализируя весной 2015 г. открытые данные Нацбанка, определило, что баланс проблемного Banca Sociala по итогам ноября 2014 г. изменился на 14,02 млрд леев – то есть именно в ноябре 2014 года операция «миллиард» по сбору средств, переводу их в валюту и выводу из страны была завершена. (Для тех, кто не помнит – 30 ноября 2014 г., в воскресенье, в стране прошли парламентские выборы; то есть все было сделано до них).

Прежде всего это отразилось на самом чувствительном сегменте – валютном рынке. В начале того года – 5 января 2014 г. – курс лея к доллару США составил 13,0242; 3 июля – 14,0884. Но это была достаточно стабильная девальвация, не привлекавшая к себе особого внимания. А в ноябре был отмечен более резкий рост: 21 ноября курс составил уже 15,0734. Именно на ноябрь (до выборов) пришлось завершающие операцию «миллиард» сделки по покупке валюты, которую по большей части предоставлял НБМ из валютных резервов, и именно в ноябре объем операций на безналичном валютном рынке составил рекордные \$1,8 млрд (в эквиваленте).

Эти показатели говорят сами за себя: точкой отсчета кризиса является ноябрь 2014 года. Первым на него отреагировал валютный рынок, пик кризиса на котором пришелся на начало 2015 года: 18 февраля был зарегистрирован самый низкий за всю историю официальный курс лея к доллару – 20,9933; на наличном рынке курс доходил до 26,6 лея за доллар.

Следом за валютным рынком последовали все остальные показатели – базисная ставка НБМ, ставки по ГЦБ, по депозитам, кредитам... рост инфляции.

Больше всего «не повезло» рынку ГЦБ.

Помимо общей ситуации в финансовой сфере, на него надавил политический кризис, из-за которого было заблокировано внешнее финансирование страны. Отсутствие меморандума с МВФ, а значит и денег от внешних партнеров (как кредитов, так и грантов), привело к резкому увеличению бюджетного дефицита. И пока руководство страны направило все свои силы на разблокирование внешнего финансирования, бюджетный дефицит только рос.

Единственным источником для его хотя бы частичного (на самые необходимые нужды) покрытия стал рынок ГЦБ: деньги местных инвесторов. А они и рады, в частности банки. В условиях кризиса, когда на рынке растут ставки по депозитам и кредитам, спрос на кредитование резко сокращается, а риск – увеличивается. Тот факт, что госбюджету чрезвычайно необходимы деньги, причем, как иногда виделось, в любых доступных объемах, для банков оказалось безопаснее и гораздо выгоднее размещать свободные ресурсы, приобретая бумаги государства.

Практически на каждом аукционе Минфин размещал бумаги на суммы, превышающие заявленные, собирая как можно больше средств на нужды бюджета. В период январь – июль Минфин собрал для бюджета за счет реализации ГЦБ на первичном рынке 1515,5 млн леев, что составило 4,83% доходной части бюджета. И собрал бы больше, если бы в августе наконец не было разблокировано внешнее финансирование, в частности, в августе Молдова получила от правительства Румынии первые 60 млн евро (из льготного кредита в 150 млн евро). В молдавской валюте это составило примерно 1,3 млрд леев. Этого Минфину хватило, чтобы остановить дальнейший рост очень дорогого для бюджета внутреннего долга. Начиная с августа сумму долга по размещенным ГЦБ по итогам 2016 года удалось снизить до 953 млн леев (прописав данную цифру в поправках к закону о бюджете).

К слову, Минфин не первый раз в кризисное для страны время прибегает к пополнению бюджета за счет продажи ГЦБ. В 2009 году, когда страну потрясли волнения и смена власти, внешние партнеры также приостановили финансирование. Тогда руководству страны не оставалось ничего иного как собирать деньги на внутреннем рынке и увеличивать объемы размещения ГЦБ. По итогам 2009 года Минфин собрал для бюджета от продажи ГЦБ рекордные 1595,0 млн леев. В итоге в 2016 году удалось остаться ниже миллиардной отметки. Вот, кстати, как это выглядит на графике начиная с 1999 года.

Но между 2009 и 2016 гг. есть огромная разница. В 2009 году 1595,0 млн леев были собраны под средневзвешенную годовую ставку 9,35% годовых (максимальная – 17,53% в январе). А в 2016 году 953,0 млн леев были получены под средневзвешенную годовую ставку 15,76% годовых (максимальная – 25,29% в январе).

Теперь с каждым месяцем Минфин испытывает все большее облегчение, погашая самые дорогие за последнее десятилетие бумаги. Размещенные в январе 2016 г. ГЦБ стоили Минфину 26,49% годовых, но с каждым месяцем они дешевели, а значит и денег на погашение надо будет постепенно все меньше и меньше. Есть, правда, один нюанс: в 2016 году Минфин размещал не только бумаги сроком погашения до одного года, но и двухгодичные государственные облигации, ставка по которым колеблется от 24,89% в январе до 8,01% в декабре. При этом доходность по ним в 23-24% держалась до мая включительно. То есть последствия 2016 года Минфин будет серьезно ощущать еще до середины 2018 года, а рискнувшие тогда инвесторы – подчитывать прибыль.

Воодушевленные разблокированием внешнего финансирования разработчики госбюджета на 2017 год заложили отрицательный показатель первичного размещения ГЦБ на аукционах. То есть если в 2016 году бюджет получил доход от продажи ГЦБ в 953 млн леев, то по итогам 2017-го запланировано закончить год с минусом, то есть выкупить с рынка 218 млн леев.

«Прогноз погоды» на рынке ГЦБ сулит дальнейшее снижение ставок на фоне превышения предложения над спросом. Инвесторы будут вынуждены размещать ресурсы на других сегментах: банки – в кредиты и инвестиционные проекты, страховые компании – в депозиты...

Конечно, Минфину предстоит еще год расплачиваться за высокие ставки и за вынужденную «жадность» прошлого года, обусловленную политико-экономическим кризисом, но теперь, в отличие от 2016 года, рулить рынком ГЦБ будет покупатель. В банковско-финансовой сфере Молдовы ожидается повышение леевой ликвидности, а также активизация и удешевление кредитных предложений, снижение ставок по депозитам. А поскольку высвобождающаяся с рынка ГЦБ леевая масса может оказывать давление на валютный рынок, Нацбанк вряд ли в ближайшие месяцы будет снижать нормы обязательного резервирования, которые уже полтора года составляют рекордные 35% от привлеченных депозитов в леях.

Кстати, в том, что ставки по ГЦБ достигли неприличных 22-24% годовых, «виноват» в том числе и Нацбанк. В августе 2015 года он объявил об увеличении с сентября норм обязательного резервирования до 35%, и ставки по ГЦБ резко выросли (с 18,83% в июле до 23,51% в сентябре): банки собирали деньги для резервов и меньше участвовали в покупке госбумаг. А Минфин, нуждаясь в средствах, вынужден был повышать ставки.

Но можно ли винить Нацбанк в том, что он своими действиями оказал негативное влияние на госбюджет? У каждого свои задачи: Минфин должен обеспечивать исполнение госбюджета, прежде всего в его доходной части, а Нацбанк – поддерживать уровень инфляции в заданном коридоре (5% ± 1,5 п. п.). Если леевая масса сильно давит на валютный рынок, это ведет к девальвации национальной валюты и, как следствие, повышению уровня инфляции. Поэтому НБМ был вынужден стерилизовать леевую массу. Минфин же изначально запланировал в 2015 году пополнить бюджет от продажи ГЦБ на 600 млн леев, но в итоге вышел с нулевым показателем; в 2016 г. было заложено 200 млн леев, а получено 953 млн леев.

Сегодня мы, пожалуй, можем говорить о тенденции к стабилизации на банковско-финансовых рынках Молдовы, правда, лучше шепотом и осторожно.

НАРЭ начало новый год с повышения цен на бензин и дизтопливо

Национальное агентство по регулированию в энергетике (НАРЭ) повысило предельный размер розничных цен на бензин на 3,6% и на дизтопливо – на 2,9%.

Как передает агентство «ИНФОТАГ», цены будут действительны в ближайшие две недели – по 24 января.

Согласно принятому решению, максимальная цена на бензин Premium-95 повысилась с 17,36 до 17,99 лея за литр, а на дизельное топливо – с 15,17 до 15,61 лея. Это самые высокие значения с 2015 г.

Специалисты НАРЭ отметили, что они рассчитаны в соответствии с методологией формирования и применения цен на нефтепродукты с учетом котировок на Platts для бензина и дизтоплива. В расчет приняты и операционные издержки, связанные с импортными операциями, в том числе транспортными и страховыми расходами, а также акциз на топливо, НДС и специальная торговая надбавка, исходя из расходов и прибыли компаний.

Секретариат Энергосообщества разработал для Молдовы рекомендации по закупкам электроэнергии

Секретариат Энергетического сообщества и Министерство экономики Молдовы завершили разработку Рекомендаций по ежегодным закупкам электроэнергии, призванных повысить их конкурентность и транспарентность.

Как сообщает «ИНФОТАГ» со ссылкой на сайт Энергетического сообщества, рекомендации «крайне важны для молдавского рынка, зависящего от нескольких потенциальных поставщиков электроэнергии».

«Соблюдение Рекомендаций будет контролировать специально созданная Группа наблюдателей, в которую войдут молдавские госслужбы, представители Секретариата Энергетического сообщества и Делегации ЕС в Молдове. Они призваны гарантировать, что процесс закупок электроэнергии является прозрачным и недискриминационным», – говорится в сообщении.

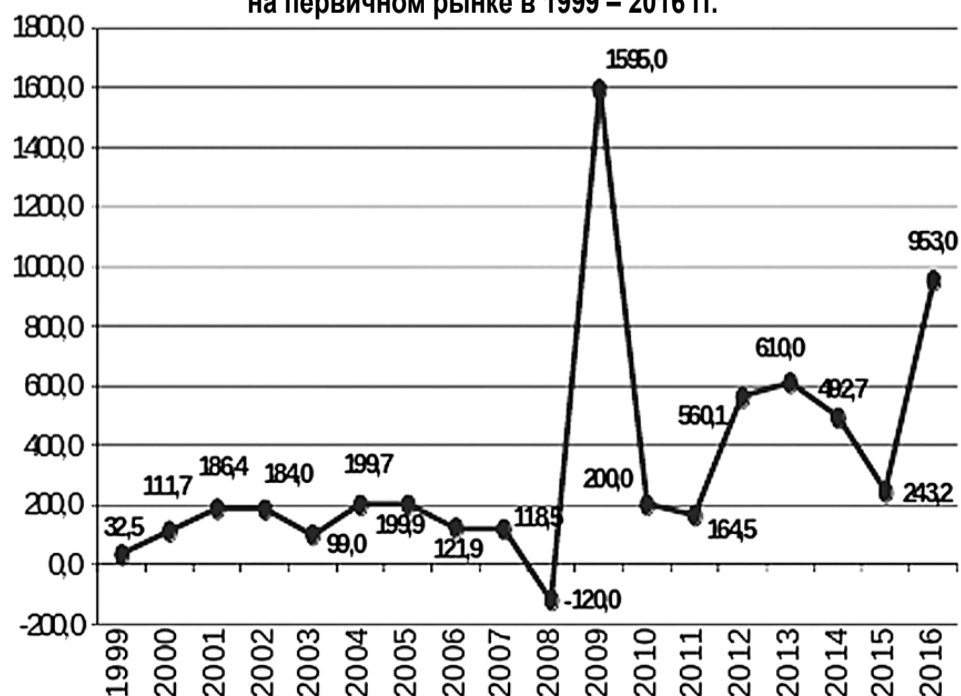
Документ также содержит набор «прозрачных, недискриминационных критериев отбора и предусматривает этап переговоров, в котором участники торгов будут иметь возможность улучшить свое финансовое предложение».

«Министерство экономики изначально отнеслось к этой идее открыто и конструктивно. Надеемся, что Рекомендации повысят прозрачность и законность закупок электроэнергии в конкретных условиях молдавского рынка. Это первый шаг, и мы будем использовать накопленный опыт, чтобы добиться дальнейшего прогресса в области закупок», – сказал замдиректора Энергетического сообщества Дирк Бушле (Dirk Buschle).

Предполагается, что Минэкономики примет Рекомендации в ближайшее время, чтобы использовать уже в январе в процессе закупки электроэнергии для электрораспределительных предприятий.

Справка «ИНФОТАГ»: Молдова покрывает собственными мощностями лишь 20-25% используемой электроэнергии. Остальное закупается у Молдавской ГРЭС, находящейся в неподконтрольном РМ Приднестровском регионе и принадлежащей российской группе «Интер РАО». При этом с 2015 г. поставки осуществляются через посреднические фирмы. Согласно контракту, с 1 апреля 2016 г. до конца марта 2017 г. она отпускает Молдове электроэнергию по \$48,995 за 1 МВт·ч против прежних \$67,95.

Динамика пополнения госбюджета за счет продажи ГЦБ на первичном рынке в 1999 – 2016 гг.

Как поведет себя лей по отношению к основным валютам в 2017 году?

Валютный рынок Республики Молдова был стабильным в 2016 году. Валютные колебания сдерживались Национальным банком Молдовы. Летом Нацбанк активно скупал валюту на рынке, а в конце года пополнил валютные резервы на 400 миллионов долларов США. В 2017 году национальная валюта сохранит стабильность.

Молдавский лей в 2016 г. девальвировался по отношению к доллару на 1,6%, в то же время он укрепился по отношению к евро примерно на 2,7%.

Об этом свидетельствуют данные Нацбанка Молдовы, согласно которым обменный курс лея к доллару на 1 января 2016 г. составлял 19,6585 лея, а на 31 декабря 2016 г. – 19,9814 лея.

В то же время официальный курс лея к евро на 1 января 2016 г. был равен 21,4779 лея за 1 евро, а на 31 декабря 2016 г. – 20,8895 лея.

Главными факторами девальвации национальной валюты по отношению к доллару были: сокращение объемов экспорта и денежных переводов из-за границы от трудовых мигрантов и других категорий граждан; колебания курса доллара на международных валютных рынках; жесткая денежно-кредитная политика НБМ.

Темпы роста экономики Молдовы в 2017 г. вырастут до 2,8% при ожидаемом росте мировой экономики на 2,7%. Таковы прогнозы экспертов Всемирного банка (ВБ), обнародованные в докладе «Глобальные экономические перспективы 2017 г.».

В документе говорится, что в 2016 г. темпы экономического роста в Европе и Центральной Азии повысились до 1,2%, что обусловлено в основном ослаблением рецессии в России, на которую приходится почти 40% регионального ВВП благодаря стабилизации цен на нефть.

«В восточной части региона в 2016 г. после двух лет глубокого спада наблюдалось оживление украинской экономики. В Молдове темпы экономического роста выросли до 2,2%, а спад белорусской экономики замедлился до 2,5%, отчасти благодаря улучшению ситуации в России и Украине», – считают эксперты ВБ.

На 2017 и 2018 гг. они ожидают роста ВВП Молдовы на 2,8 и соответственно 3,3%. Тем самым ВБ подтвердил свои прогнозы, высказанные во второй половине 2016 г.

В 2019 г. ожидается более высокий рост – в 3,7%.

Что касается рисков нынешнего года, то, по мнению ВБ, они могут быть обусловлены «падением цен на сырьевые товары, потрясениями на финансовых рынках, политической неопределенностью в странах с крупной экономикой и геополитической напряженностью».

«России и другим странам восточной части региона следует опасаться прежде всего замедления или прекращения возобновившегося роста цен на энергоресурсы. Более глубокий и продолжительный, чем ожидалось, спад российской экономики может отрицательно повлиять на экономику соседних стран», – считают эксперты банка.

У НБМ ДОСТАТОЧНО ВАЛЮТНЫХ РЕЗЕРВОВ ДЛЯ УДЕРЖАНИЯ ЛЕЯ

Официальные резервные активы на 30 декабря 2016 года исчислялись на уровне 2,205,93 млн долларов США, на 79,94 млн долларов США больше, по сравнению с 30 ноября 2016 г., когда они составляли 2,125,99 млн долларов США.

На протяжении отчетного периода увеличению официальных резервных активов способствовали следующие факторы:

- предоставление Европейской комиссией гранта в сумме 47,24 млн долларов США (эквивалент 45,30 млн евро) для поддержки бюджета;
- предоставление Международным банком реконструкции и развития кредита в сумме 27,20 млн долларов США для поддержки бюджета;
- предоставление Международной ассоциацией развития кредитов в сумме 21,34 млн долларов США для поддержки бюджета;
- получение Министерством финансов Республики Молдова кредитов, займов и грантов для реализации инвестиционных проектов – 7,56 млн долларов США;
- прибыль от управления валютными резервами – 1,88 млн долларов США;
- другие поступления в пользу Министерства финансов Республики Молдова – 1,25 млн долларов США;
- поступления, относящиеся к обязательным резервам лицензированных банков в иностранной валюте – 0,72 млн долларов США;
- чистые поступления в пользу Директората кредитной линии – 0,61 млн долларов США;
- покупки валюты у банков, находящихся в процессе ликвидации – 0,59 млн долларов США;

• другие поступления – 0,94 млн долларов США.

В то же время в отчетный период на уменьшение официальных резервных активов повлияли следующие факторы:

- уменьшение обменных курсов валют, входящих в состав валютных резервов, по отношению к доллару США – 10,60 млн долларов США;
- платежи Министерства финансов Республики Молдова – 8,75 млн долларов США;
- платежи, относящиеся к обслуживанию внешней задолженности Республики Молдова, – 8,35 млн долларов США;
- переоценка ценных бумаг инвестиционного портфеля – 0,14 млн долларов США;
- другие платежи – 1,55 млн долларов США.

СТАБИЛЬНОСТЬ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ – ЛАКМУСОВАЯ БУМАЖКА ДЛЯ ЭКОНОМИКИ МОЛДОВЫ

Лакмусовой бумажкой стабилизации банковского сектора Молдовы назвал «качество эволюции Victoriabank» руководитель постоянного представительства ЕБРР в Молдове Дмитрий Гвиндадзе.

В интервью порталу Newsmaker он отметил, что «прогресс в первом частном банке Молдовы – Victoriabank будет сигналом того, что заколдованный круг в банковском секторе, который терзал страну последние годы, наконец разорван, и начнется нормальное кредитование частного сектора экономики».

Гвиндадзе напомнил, что ЕБРР в 2016 г. увеличил долю в этом молдавском банке с 15 до 27,5%.

«Такое долевое участие дает нам возможность работать и в реальном времени анализировать состояние дел на всех направлениях. Сейчас для нас важно сохранить позитивную динамику на уровне Административного совета и совета директоров банка», – отметил банкир, заметив, что Админсовет не работал около двух лет, но в 2016 г. ЕБРР удалось разблокировать его деятельность.

По словам главы постоянного представительства ЕБРР в РМ, динамика в целом у Victoriabank позитивная, его акционеры открыто обсуждают накопившиеся вопросы.

«Несколько заседаний Административного совета в 2016 г. дали возможность принять несколько кадровых и других институциональных решений. В наступившем году многое предстоит обсудить и сделать», – сказал банкир, подчеркнув, что он «остаётся осторожным оптимистом».

Виктор РПСУ

Торгово-промышленная палата сконцентрировала в 2016 г. усилия по продвижению молдавских товаров за рубеж

«Мероприятия, организованные Торгово-промышленной палатой (ТПП) Молдовы в 2016 г. в стране и за ее пределами, были направлены на продвижение молдавских товаров и оказали положительное воздействие на бизнес-среду», – считает ее президент Серджиу Харя.

Как сообщили «ИНФОТАГ» в ТПП, он заявил на ежегодном заседании организации, состоявшемся накануне в Хынчештах, что одним из важнейших мероприятий, организованных палатой в прошлом году, стала выставка «Сделано в Молдове», которая впервые прошла в Яссах (Румыния) в ноябре.

«Выставка собрала более 70 отечественных компаний, в том числе восемь из Хынчештского района. Также впервые запущена Национальная виртуальная выставка достижений национальной экономики, которая позволила отечественным предпринимателям показать себя на международном рынке», – сказал президент ТПП.

По словам директора филиала ТПП в Хынчештах Татьяны Кожокару, «благодаря тесному сотрудничеству с местным бизнесом 10 предприятий из Хынчештского района примут участие в выставке «Сделано в Молдове» в феврале». Также на заседании обсудили планы на 2017 г.

ИНФОТАГ

Молдова и Германия подписали двусторонний Договор в области социальной безопасности трудовых мигрантов

В ходе подписания документа 12 января замминистра труда, соцзащиты и семьи Молдовы Виорика Думбрэвяну сообщила, что документ устанавливает механизмы оплаты социальных пособий и пенсий молдавским гражданам, легально работающим в Германии, а также немецким гражданам, работающим в нашей стране.

Договор предусматривает следующие социальные гарантии: пенсия по возрасту, пенсия в связи с потерей кормильца, пенсия по инвалидности вследствие болезни, пенсия и пособие по инвалидности в связи с несчастными случаями или же профессиональными заболеваниями, пособия для семьи рабочего, в случае его гибели и др.

Виорика Думбрэвяну отметила, что пенсии и соцпособия будут рассчитываться на основе национального законодательства государства, где работал гражданин. Пенсионная сумма будет зависеть также и от ежемесячного дохода работника. Соглашение вступит в силу после выполнения всех административных обязательств Молдовы и Германии. При этом планируется, что договор вступит в силу уже к концу 2017 г.

Объем внешних кредитов, полученных Молдовой в III квартале 2016 г. во всех секторах экономики, составил \$137,11 млн

Как сообщили агентству InfoMarket в Нацбанке, в сравнении с тем же периодом предыдущего года, он увеличился на \$11,04 млн (+8,8%). При этом около \$130,91 млн от общей суммы привлеченных в III квартале 2016 г. займов составили долгосрочные кредиты, а \$6,2 млн – краткосрочные.

По данным НБМ, правительство Молдовы, включая местную публичную администрацию, в III квартале 2016 г. получило новые кредиты в сумме \$106,16 млн, в том числе \$67,99 млн – от правительства Румынии, \$16,28 млн – от Европейского инвестиционного банка, \$9,5 млн – от Международного банка реконструкции и развития, \$4,51 млн – от Европейского банка реконструкции и развития, \$2,76 млн – от Международной ассоциации развития, \$2,42 млн – от UniCredit Bank Austria, \$1,65 млн – от Банка развития Совета Европы, \$0,71 млн – от Международного фонда сельскохозяйственного развития, \$0,32 млн – от Японского агентства международного развития.

В то же время общие платежи Молдовы по полученным ранее кредитам в III квартале 2016 г. составили \$85,74 млн против \$82,91 млн годом ранее. При этом платежи сектора нефинансовых обществ, домашних хозяйств и некоммерческих организаций, обслуживающих домашние хозяйства, в III квартале 2016 г. составили \$21,87 млн, коммерческих банков – \$21,48 млн, публичной администрации – \$20,51 млн, Нацбанка (по кредитам МВФ) – \$18,19 млн.

Средний размер пенсии в Молдове на 1 января 2017 г. составил 1275 леев

Как сообщили в Национальной кассе соцстрахования, всего пенсии получают 691,2 тыс. человек. Более 531,8 тыс. человек получили пенсии по возрасту, средний размер которой составил 1301 лей.

Средний размер пенсии по инвалидности составил 1018 леев (ее получает более 132,9 тыс. чел.); по случаю потери кормильца – 670 леев (14,2 тыс. чел.); за выслугу лет – 738 леев (71 чел.); пенсии некоторым категориям работников гражданской авиации – 6929 леев (617 чел.); участникам ликвидации последствий аварии на Чернобыльской АЭС – 2831 лей (1857 чел.); военнослужащим срочной службы и членам их семей – 957 леев (781 чел.); отдельным категориям работников культуры – 1141 лей (26 чел.); другим категориям пенсионеров – 3846 леев (более 8,8 тыс. чел.).

Минимальный размер пенсий по возрасту для работников сельского хозяйства составил 844 лея; по возрасту для остальных получателей пенсий – 948 леев; по инвалидности I гр. – 675 леев; по инвалидности II гр. – 651 лей; по инвалидности III гр. – 459 леев.

InfoMarket